ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ
ΚΑΤΑ
ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΔΡ. 10
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ Φρ. Χρ. 10

Τιμὴ Φύλλου
10 λεπτὰ 10

ΕΤΟΣ Λ'. | ΑΘΗΝΑΙ, Κυριακὴ 29 Ἰουνίου 1903 | ΓΡΑΦΕΙΑ : Ὁδὸς Οἰκονόμου ἀριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 30

ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ

Ο ΔΩΔΕΚΑΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΓΥΦΤΟΥ

(Τοῦ πρώτου λόγου ἡ ἀρχὴ)

Ἀπὸ τὸ 1899 καταγίνομαι καὶ γράφω, ἀνάμεσα σὲ ἄλλα, κ' ἕνα μεγάλο ποίημα, «Ὁ Δωδεκάλογος τοῦ Γύφτου», ποῦ καθὼς εἶναι σχεδιασμένο καὶ καθὼς πλάθεται, δὲ θὰ γίνῃ λιγώτερο ἀπὸ πέντε χιλιάδες στίχους. Τὸ ποίημα τοῦτο, γεννημένο ἀπὸ λογῆς λογῆς στοιχεῖα, ἱστορικὰ καὶ μυθικὰ καὶ φιλοσοφικά, δείχνει μιὰ ψυχὴ — ἰδέα πέρα σ' ἕνα ἐπικολυρικὸ κορμί, καὶ σὲ τρόπο ποῦ ξεχωρίζει μέσα σὲ ὅσα ἔγραψα ὡς τώρα, καὶ προσθέτει στὸ ἔργο μου κάτι καινούριο ἰδέν ξέρω πόσο ἐπιτυχημένο καὶ πόσο ἀληθινὰ καινούριο. Ἀπὸ τὸ «Δωδεκάλογο τοῦ Γύφτου», ἂν κ' ἔχω σχεδὸν ἕτοιμους ὡς τὴν ὥρα ἕξι λόγους, δὲν ἤθελ' ἀκόμα νὰ βγάλω ἔξω κομμάτια. Ὅμως ὁ «Νουμᾶς» εἶχε τὴν καλοσύνη νὰ μοῦ γυρεύῃ καὶ καλὰ κάποιο δεῖγμα νὰ πρωτοπαρουσιάσῃ. Γι αὐτὸ παραμερίζοντας τὸ δισταγμό, τοῦ ἔστειλα τὴν ἀρχὴ τοῦ ἔργου, τὸ πρῶτο μέρος ἀπὸ τὸν πρῶτο Λόγο, ποῦ ὀνομάζεται «Ὁ Ἐρχομός». Ἀπὸ τὸ μέρος τοῦτο μπορεῖ κανεὶς νὰ πάρῃ κάποιαν ἰδέα — ὄχι ὅμως ἀκέρια — τοῦ ἀέρα ποῦ πνέει καὶ σ' ὁλόκληρο τὸ ποίημα.

Κ. Π.]

Τὴ ξεδιαλυτὴ ποτάδια
Μιὰ λίγνα χαρίζει ἀσπράδα
Νυχτοφέρνοντας καὶ αὐτή·
Καὶ εἶτανε τοῦ νοῦ μου ἡ πρώτη
Χαραυγή.

Καὶ εἶταν ὥρα μελιχρότατη·
Καὶ εἶτανε χιμένο ὁλόγυρα
Κάτι πὼ χαϊδευτικὸ
Κι' ἀπὸ τάεράκι,
Ὅταν ἔρχεται γιομάτο ἀπὸ τὰ μυρίλαμα
Πρωϊνὰ τῶν ὁλοπράσινων πευκώνων,
Κι' ἀπὸ τάεράκι·
Καὶ εἶταν πέρα κάπου σὲ μιὰ γῆ,
Σὲ παγὴ λιῶν καὶ χρόνων·
Καὶ εἶτανε στὴ Θράκη.

Καὶ εἶταν ὅπου κόσμοι ἀντίμαχοι
Μὲ τὴν ἴδιαν ἐρωτόπαθη μανία
Νάγκαλιάσουνε λαχτάριζαν
Τὴν πανώρια βοσπορίτισσα, τὴ μία,
Καὶ κατάλαμπρα ντυμένοι καταστάλαζαν
Καὶ φιλούσανε τὰ χώματα
Ποῦ τὰ πόδια της πατοῦσαν·
Κ' ἔπεφταν ἀκρίδες οἱ λαοί,
Μέλισσες ἐκεῖ οἱ λαοὶ πετοῦσαν.
Καὶ εἶτανε, ἡ πανώρια, δυὸ γιαλῶν
Ἀφροκάμωτη νεράϊδα,
Καὶ εἶτανε ἡ Πόλη, ἡ Πόλη,
Καὶ εἶτανε τῆς γῆς τὸ περιβόλι,
Καὶ εἶταν ὅπου σὲ μιὰ δόξα
Τῶν Ἐθνῶν ἑταίριαζαν οἱ πόλοι·
Καὶ εἶταν ὅπου ἀπὸ τὰ πέρατα τοῦ κόσμου
Βάρβαροι διάσκολοταίριαστοι
Στὴ Ρωμαία τῶν Κωσταντίνων
Πολεμοῦσαν κάτου ἀπὸ τὸ λάβαρο
Τῶν Ἑλλήνων.

Κιὰπὸ μέσα ἀπὸ τοὺς ὄχτους τῶν Κατάστενων
Εἶταν ὅλο σὰ νὰ φύτρωναν
Πολιτεῖες ἀπὸ πράσινο·
Συντριβάνια ἀνάβρυζαν ἀπὸ βλαστάρια·
Καὶ εἶτανε οἱ ἄνθοὶ σὰν ξωτικά,
Καὶ εἶταν ὡς νὰ χύνωνταν ἀπὸ ψηλὰ
Σὲ μαλαματένιες μέσα στέρνες
Μιὰ βροχὴ ἀπὸ λυχνιτάρια.
Κι ἀντιχτύπαγεν ὁ ἥλιος
Ἀπὸ τὰ βουνὰ τὰ Βυθινὰ
Σὲ Μαγναῦρες καὶ Βλαχέρνες,
Καὶ τοῦ ἥλιου ὅλα τὰ φέγγη ἐκεῖνες φέγγον-
Πρὸς τὰ ὕψη ἀψήφιστα τραβοῦσαν. [τας,
Κι ἀπ' τῶν κάστρων τὶς Χρυσόπορτες,
Κι ἀπὸ τάπιαρτα Ἑφταπύργια
Ὡς τὴν ἄκρη στὰ σπαρτὰ σμαραγδονήσια,
Λεγεῶνες τὰ παλάτια,
Καὶ στρατοὶ τὰ μοναστήρια.
Καὶ εἶταν ὡς νὰ πλέκονταν
Καὶ εἶταν ὡς νὰ λύνονταν
Κάποιας μαϊσσας μάγια
Ἀποπάνω ἀπὸ τοὺς τρούλους
Καὶ ἀπὸ τὰ σαράγια·
Καὶ λαμποκοποῦσες, ὦ ψυχή μου,
Μ' ὅλους τοὺς ἀσάλευτους σταυροὺς
Καὶ μαυρολογοῦσες, ὦ καρδιά μου,
Μὲ τὰ κυπαρίσσια.
Σὲ λευκὰ λιμάνια ἀνάρια ἀνάρια
Ἀστραπόβολα χελάντια πυργωτὰ
Μὲ τὰ ὀρθόπλωρα χαλκόπλαστα λιοντάρια,
Ἀργοσάλευτα στὰ χέρια τῶν κυμάτων,
Τί ἀράγματα ὀνειρεύεστε νικῶν
Καὶ θανάτων ;

Καὶ δὲν εἶτανε στρατοὶ
Πολεμόχαρων αὐτοκρατόρων
Κάτου ἀπὸ τὴ σκέπη τῶν ἀϊτῶν
Τῶν τροπαιοφόρων,
Καὶ δὲν εἶταν οὔτε στρατοκόποι
Σταυροφόροι καβαλλιέροι
Ποῦ γοργόσπρωξε ὡς ἐκεῖ
Κάποιο ξαφνικὸν ἀγέρι.
Καὶ δὲν εἶταν ἀμπράδες
Πίσω σέρνοντες τὰ ράπικο
Καὶ τὸ τουρκικὸ λογάρι,
Καὶ δὲν εἶτανε τοῦ ὀλέθρου
Ξανθοπρόσωποι κουρσάροι·
Δὲν τοὺς ἔφερναν ἀρμάδες
Ἀπὸ πάγους καὶ βορειάδες
Ταυροσκυθικούς.
Τοὺς δειλοὺς τραντάζοντας γιαλοὺς
Μεσ' στὰ δρακοντόφαντα μονόξυλα
Δὲν τοὺς ἔφεραν ἀρμάδες !
Καὶ εἶταν σὰν ἀπὸ μακρότατα,
Καὶ εἶταν σὰν ἀπὸ μερόνυχτα
Κι ἀπὸ χρόνια πεζοδρόμοι·
Καὶ σὰ νά χασαν τὸ δρόμο τους
Καὶ μαζὶ μ' αὐτὸ σὰ νά χασαν
Λίγο λίγο καὶ τὴν ἔγνοια
Λίγο λίγο καὶ τὴ γνώμη,
Κ' ὕστερα καὶ κάθε μνήμη,
Κ' ὕστερα καὶ κάθ' ἐλπίδα,
Καὶ ποῦ δὲν κρατοῦσαν πίσω τους
Καὶ ποῦ μάτε ξάνοιγαν ἐμπρὸς
Μιὰ πατρίδα !
Σὲ φλογέρες γλυκοστέναζαν
Κρυφοὺς πόνους λαλητάδες,
Ἤχοι σκίζονταν καὶ δέρνονταν,
Ἤχοι πλήγωναν ἀπὸ
Ντέφια, βούκινα, ζουρνάδες.
Καὶ βαρυπερνοῦσαν παρεκεῖ
Μέσ' ἀπὸ τὴ στράτα τὴ λευκή,
Καὶ τὸν κουρνιαχτὸ φτερώνοντας,
Τῶν βουνῶν ἀνάρια θόλωναν
Τὴν εἰκόνα τὴ γεράνια·
Καὶ βαρυπερνοῦσαν καραβάνια.
Κάπου ἀπότομα τινάσματα
Ξάφνιζαν σὰν ἀπ' ἀγρίμια,
Καὶ ξεσποῦσε στὴν ἀπλοχωριὰ

Καὶ εἶτανε σὰ νὰ τὴ μόλευε τὴ σιγαλιὰ
Τὴν παρθένα μιὰ βλαστήμια.
Γέλοια ἀλάλαζαν· δὲν ξάνοιγες
Λύσσας ἂν ἀφρίσματα εἶτανε,
Ἢ ἂν ξεχύματα χαρᾶς·
Πίσω ἀπὸ τὸ πύκνωμα τῆς βατουριᾶς
Πόθοι, ἀκράτητοι σατράπες,
Λάγνα ταίριαζαν—τὸ μάντευες—
Μὲ ξεδιάντροπες ἀγάπες.

Κι ἄλλοι σὰν ἀπὸ μιὰν ἄσβυστη
Δίψα ποῦ τοὺς εἶχε κάμει
Κάποια ἀχόρταγα στοιχειὰ,
Στέκαν ἄκρη στὸ ποτάμι
Σὰ νὰ ριζοβόλησαν ἐκεῖ,
Καὶ γιρεύαν τὸ ξεδίψασμα
Σκύβοντας μὲ τὴν παλάμη,
Πότε μὲ τὸ στόμα ὁλοσκυφτοί.
Κι ἄλλοι ἀπό ναν ὕπνο, ποῦ ἔλεγες
Εἶναι ἀξύπνητος, δετοὶ,
Κοίτονταν ὅπου τοὺς ἔδεσε
Καὶ ὅπως εἶχανε βρεθῆ,
Καὶ στῆς χέρσας γῆς τὴν ἀγκαλιὰ,
Καὶ στὰ μαλακώτατα χορτάρια,
Καὶ εἶχανε τὰ σκίνα γιὰ κλινάρια,
Τὰ στουρνάρια γιὰ προσκέφαλα·
Καὶ εἶτανε στὶς ἀκρορρεματιὲς,
Καὶ εἶτανε σὲ ὄχτους καὶ σὲ τράφους,
Καὶ εἶτανε ὡς μπαλσαμωμένοι
Καὶ ἄλυωτοι νεκροὶ καὶ λυτρωμένοι
Καὶ ἀπὸ πάθια καὶ ἀπὸ τάφους·
Καὶ ἤτανε σὰ νὰ ταξίδευαν
Πατρικὰ συντροφιασταὶ
Ἀπὸ Χάρον εὐεργέτη
Σὲ μιὰ νέαν ἀμίλητη ζωή.
Ὀρθοστύλωτες, ἀπόκοτες,
Μάντισσες λαοπλάνες,
Εἶχανε τὴ γύμνια σὰ ζητιάνες,
Καὶ εἶχανε τὰ μάτια σὰν ἀγάλματα,
Καὶ εἶχανε τὰ μάτια χωρὶς βλέμματα,
Γιατὶ ἐλείπαν οἱ ματιές τους πρὸς μαντέματα
Δυσκολοξεδιάλυτα,
Πρὸς ἀπόσκεπες λείπανε Μοῖρες·
Καὶ στὰ μεγαλόπρεπα κορμιὰ
Τὰ κουρέλια ἀεροκυματίζαν
Σὰν πορφύρες!

Καὶ εἶταν εἶταν οἱ δαρμένοι
Ἀπὸ κάθε ἀνεμοτάραμα,
Καὶ εἶταν ἀπὸ τὰ λιοπύρια
Τῶν ἐρήμων οἱ ψημένοι,
Καὶ τὰ συντριμένα εἶταν κορμιὰ
Ἀπὸ κόπους καὶ ἀπὸ κόπους,
Καὶ εἶταν οἱ ψυχὲς ποῦ πέρασαν
Ἄγγιχτες κι ἀπαρακάλεστες
Ἀπὸ τόπους καὶ ἀπὸ τόπους,
Καὶ εἶτανε μιᾶς ἄγριας ἄνοιξης
Μηνυτάδες διαβατάρικοι,
Μαῦρα χελιδόνια,
Καὶ εἶχανε κελάϊδισμα τἀνάθεμα
Καὶ φωλιὲς τὰ καταφρόνια
Καὶ εἶταν ὅλ' οἱ χαλκοπράσινοι,
Κ' εἶταν ὅλ' οἱ ἀφωρισμένοι,
Κ' οἱ ἑρμοσπίτες κ' οἱ ἀλλόφυλοι,
Καὶ ὅλ' οἱ πλάνοι καὶ ὅλ' οἱ ξένοι.
Κι ὅλοι ὅσοι τοὺς ντρέπεται τὸ φῶς,
Κι' ὅσοι σὰν τοὺς βλέπῃ ἡ μέρα
Τὴ φωτόλουστη ὄψη κρύφτει·
Καὶ εἶταν ὅλοι οἱ γύφτοι, οἱ γύφτοι.
Ἀπὸ πέρα πέρασμα γιὰ πέρα.
Νύχτα ἀνάβει, νύχτα ὁλογυρνᾷ,
Ἔξω κ' ἔξω ἀπ' τὸ λιμάνι,
Νύχτα σβύνει στὰ βαθειὰ νερὰ
Σὰν ἀπὸ αἷμα πυροφάνι...

Καὶ εἶταν οἱ καιροὶ ποῦ ἀτίναχτο
Μέγα ἀστροπελέκι, κάτι
Πρωταγρίκητον ὡς τότε καὶ ἀνιστόριστον,
Ἀπ' τὴν Ἄσπρη θάλασσα ὡς τὸ Δούναβη
Κᾶι ἴσα πέρα ἀπὸ τὰ πόδια τοῦ Εὐφράτη
Κρέμουντον ἀπάνω ἀπὸ τὸν κόσμο,
Κάψαλα καὶ στάχτη νὰ τὸν κάμῃ,
Καὶ λιγοθυμοῦσ' ἡ Ἀνατολὴ,
Κ' ἔτρεμεν ἡ Δύση σὰν καλάμι.
Καὶ εἶταν οἱ καιροὶ ποῦ ἡ Πόλη
Πόρνη σὲ μετάνοιες ξενυχτοῦσε,
Καὶ τὰ χεριά της δεμένα τὰ κρατοῦσε,
Καὶ καρτέραγ' ἕνα μαῦρο μακελλάρη.
Καὶ ξολοθρεμὸς ὁ μακελλάρης·
Ροῦσσοι, Νορμαννοὶ, Βουργάροι, Καταλάνοι,
Κι ὁ Χριστιανομάχος ὁ Σαρρακηνὸς,
Κι ὁ Οὐγκαρέζος, ὁ τεράστιος καβαλλάρης,
Πιὸ ἀπαλὰ μπροστά του δείχνονταν
Κάθε μιὰ φυλή, κάθε σεισμός.
Καὶ οἱ καιροὶ σημείωναν ἀκόμα
Φοβερώτατα σημεῖα,
Καὶ δὲν ἔμειν' ἕνα στόμα
Ποῦ νὰ μὴν ψιθύριζε χλωμὸ
Σοφοῦ κάποιου βασιλιᾶ χρησμὸ,
Μιὰν ὁλέθρου προφητεία.
Κ' ἔβρεξε βροχὴ ἀπὸ αἷμα,
Κι ἀεροφύτρωσαν ἐφτὰ πύρινοι στύλοι,
Κ' ἕνα χέρι ἀσώματον ἐβγῆκε,
Κ' ἔλεγες, τοὺς φύλαγε καρτέρι,
Καὶ τοὺς ξέφτισε σὰ νὰ ἦταν ἀπὸ γνέμα.
Καὶ τὰ ξωτικὰ καὶ οἱ πειρασμοὶ
Ἀπὸ τὴ νυχτιὰ κι ἀπὸ τὸν ἅδη
Ξαπολύθηκαν καὶ ζούσανε
Μὲ τὸν ἄνθρωπον ὁμάδι.

—ΕΝΑ ΚΟΜΜΑ
ΔΙΧΩΣ ΑΡΧΗΓΟ

ΑΠΟ τὸ ἄρθρο τῆς περασμένης Κυριακῆς—τὸ λίγο πικρὸ καὶβ αρὺ ἄρθρο,—τέμολογοῦμεν —ἀλλὰ καὶ δικαιότατο—ἀπὸ τὸ ἄρθρο, τὸ ὁποῖον δὲν ἐχτυποῦσε πρόσωπα,ἀλλὰ τὴν Ἀναρχία, πολλοὶ τὸ φανταστήκανε καὶ τὸ πίστεψαν ἀκόμη, πῶς ὁ «Νουμᾶς» ἦταν ὑπουργικὸς, ἤγουν δεμένος σὰν τενεκὲς τοῦ πετρελαίου στὴν οὐρὰ τοῦ Θεοτοκικοῦ κόμματος.

Εὐτυχῶς γιὰ μᾶς, τίποτε τέτοιο δὲν συμβαίνει. Ἂν ἔχῃ κανένας τὴν ὑπομονὴ καὶ τὸ ἐνδιαφέρο νὰ ξεφυλλίσῃ τὸ «Νουμᾶ», ὁ ὁποῖος μὲ τὸ φύλλο αὐτὸ κλείνει μιὰ ἑξαμηνία, θὰ ἰδῇ ὅτι ὁ κ. Δηλιγιάννης ἐχτυπήθηκε, ὅταν ἔπρεπε νὰ χτυπηθῇ, κ' ἐπαινέθηκε, ὅταν ἔπρεπε νὰ ἐπαινεθῇ.

Ἂν τὰ χτυπήματα τώρα ἤτανε περισσότερα ἀπὸ τοὺς ἐπαίνους, τὸ φταίξιμο δικό του εἶνε. Ὁ «Νουμας» τὶς πράξεις του ἔκρινε, καὶ δυστυχῶς οἱ πράξεις του δὲν ἤτανε ὅλες, οὔτε κἂν οἱ περισσότερες, καλές.

***

ΑΝΑΡΧΙΑ ὁ κ. Θεοτόκης δὲν ἐζήτησε ποτέ. Ἕνα λοιπὸν, στὸ ἐνεργητικό του. Μὲ τοὺς θεσμοὺς καὶ μὲ τὸ Σύνταγμα, ταχυδαχτυλουργικὰ παιγνίδια δὲν ἔκανε. Δύο, στὸ ἐνεργητικό

ΕΠΙΦΥΛΛΑΙΣ „ΝΟΥΜΑ" 8

ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ
ΤΙΜΩΝΑΣ Ο ΜΙΣΑΝΘΡΩΠΟΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΕΝΟΣ ΑΠΟ ΤΟΝ
ΗΛΙΑ Π. ΒΟΥΤΙΕΡΙΔΗ

Φιλιάδης. Πῶ, πῶ ἀδιαντροπιά! Τώρα τὸν ξέρετε τὸν Τίμωνα; τώρα ὁ Γναθωνίδης εἶναι γνώριμος καὶ φίλος γιὰ τὸ φαγοπότι; Λοιπὸν καλὰ τἄπαθε σὰν ἦταν τόσο ἀχάριστος. Μὰ ἐμεῖς οἱ παλιοὶ φίλοι καὶ συνομίληκοι στὰ νειᾶτά μας καὶ συνδημότες ἐρχόμαστε ἥσυχα γιὰ νὰ μὴ φανοῦμε, ὅτι σὰν θεριὰ πέφτουμε ἀπάνου σου. Σὲ χαιρετῶ, ἀφέντη, καὶ κοίτα νὰ φυλαχτεῖς ἀπ' τοὺς πανάθλιους αὐτοὺς κόλακες, ποῦ μόνο γιὰ τὸ φαΐ εἶνε καλοὶ καὶ στἄλλα δὲν παραλιάζουν καθόλου ἀπ' τὰ κοράκια. Δὲν πρέπει νὰ πιστέψεις πιὰ κανέναν ἀπ' τοὺς σημερινοὺς ἀνθρώπους· ὅλοι εἶνε ἀχάριστοι καὶ κακοί. Κ' ἐγώ, ἐνῶ σοῦφερνα ἕνα τάλαντο νὰν τόχεις γιὰ τὶς πρώτες ἀνάγκες σου, ἔμαθα τώρα κοντὰ στὸ δρόμο, πῶς ἔγινες πλούσιος μ' ἀμέτρητα πλούτη. Ἤρτα λοιπὸν γιὰ νὰ σὲ ὁρμηνέψω αὐτά, ἂν καὶ ἐσὺ εἶσαι τόσο σοφὸς ποῦ δὲ θἄχεις ἴσως καθόλου ἀνάγκη ἀπ' τὰ λόγια μου, ἀφοῦ καὶ στὸ Νέστορα μπορεῖς νὰ συβουλέψεις ἐκεῖνο ποῦ πρέπει.

Τίμωνας. Θὰ γίνουν αὐτά, Φιλιάδη· μὰ ἔλα κοντά· θὰ σὲ περιποιηθῶ κ' ἐσένα μὲ τὴν ἀξίνα.

Φιλιάδης. Ἄνθρωποι! μοῦσπασε τὸ κεφάλι ὁ ἀχάριστος, γιατὶ τὸν ὁρμήνευα τὰ ὠφέλιμα.

(Ὁ Φιλιάδης φεύγει κρατῶντας τὸ κεφάλι του. Φαίνεται ὁ Δημέας).

Τίμωνας. Νὰ, ἔρχεται καὶ τρίτος, ὁ ρήτορας Δημέας κρατῶντας ψήφισμα στὸ δεξί του καὶ λέγοντας πῶς εἶνε συγγενής μας. Αὐτός, ἂν καὶ πλέρωσεν ἀπὸ δικά μου στὴν πόλη δέκα τάλαντα σὲ μιὰ μέρα — γιατὶ εἶχε καταδικαστεῖ καὶ τὸν ἔβαλαν φυλακὴ ποῦ δὲν τὰ πλέρονε, κ' ἐγὼ ἀπὸ λύπη τὸν λευτέρωσα— ὅταν προχτὲς τοῦπεσε ὁ λαχνὸς νὰ μοιράσει στὴν Ἐρεχθηΐδα φυλὴ τὸ θεωρικό, καὶ πῆγα κ' ἐγὼ ζητῶντας τὸ μερτικό μου, ἔλεγε πῶς δὲν μὲ ξέρει νᾶμαι πολίτης.

Δημέας. Προσκυνῶ, Τίμωνα, μεγάλο καμάρι τῆς γενιᾶς, στήριγμα τῶν Ἀθηναίων, προστάτη τῆς Ἑλλάδας· καὶ βέβαια ἀπὸ πολλὴν ὥρα μαζεμένος ὁ λαὸς καὶ οἱ δυὸ Βουλὲς σὲ προσμένουν. Μὰ ἄκουσε προτήτερα τὸ ψήφισμα, ποῦ ἔχω προτείνει γιὰ τιμή σου. «Ἐπειδὴς ὁ Τίμωνας, ὁ γυιὸς τοῦ Ἐχεκρατίδη, ὁ Κολυττέας, ἄνθρωπος ὄχι μόνο καλὸς καὶ τίμιος παρὰ καὶ σοφὸς σὰν κανένας ἄλλος μὲς στὴν Ἑλλάδα, σ' ὅλο τὸν καιρὸ κάνει πάντα τὰ πιὸ καλὰ στὴ χώρα μας, κ' ἔχει νικήσει στὶς γροθιὲς καὶ στὸ πάλεμα καὶ στὸ τρέξιμο στὴν Ὀλυμπία σὲ μιὰ μέρα καὶ μ' ἁμάξι, ποῦ τὄσερναν ἡλικιωμένα ἄλογα καὶ μ' ἄλλο ποῦ τὄσερναν πουλάρια—»

Τίμωνας. Μὰ ἐγὼ οὔτε γιὰ νὰ δῶ δὲν πῆγα ποτὲς στὴν Ὀλυμπία.

Δημέας. Καὶ τί μ' αὐτό; θὰ πᾶς νὰ δεῖς ἀργότερα· τέτοια εἶνε καλήτερο νὰ μπαίνουν πολλά. «Καὶ πολέμησε παλληκαρίσια πέρσι γιὰ τὴν πόλη κοντὰ στὸ Μενίδι κ' ἔσφαξε δυὸ τάγματα Πελοποννήσιους—»

Τίμωνας. Πῶς; μὰ ἐμένα οὔτε στὸν κατάλογο τῶν πολεμιστῶν δὲ μ' ἔγραψαν, γιατὶ δὲν εἶχα ἄρματα.

Δημέας. Τὰ λὲς πολὺ ταπεινὰ γιὰ τὸν ἑαυτό σου· μὰ ἐμεῖς θὰ εἴμαστε ἀχάριστοι ἂν τὰ λησμονούσαμε· «Κι' ἀκόμα ἐπειδὴ δὲν ὠφέλησε καὶ λίγο

του. Ἀρχομανία ἐγκληματική καὶ κωμική, σὰν τὸν κ. Δηλιγιάννη, δὲν ἔδειξε. Τρίτο αὐτό, κ' ἔπεται καὶ συνέχεια.

Καὶ ὅμως ὁ «Νουμᾶς» καὶ μ' ὅλ' αὐτά, Θεοτοκικὸς δὲν εἶνε.

Γιατὶ καὶ τοῦ κ. Θεοτοκη ἡ δρᾶσις εἶνε ἀρνητική. Δ ὲ ν κ ά ν ε ι τὸ Κακό. Δὲν ἔχει ὅμως καὶ τὴν δύναμι τὴν μεγάλη ποῦ χρειάζεται γιὰ νὰ γίνῃ τὸ Καλό.

Τίποτε καὶ Πολὺ—χρειάζετ' Ἕνας ἄνθρωπος. Καὶ ὁ Ἕνας αὐτός, δυστυχῶς, δὲν εἶνε ὁ κ. Θεοτόκης.

Περιττὸ νὰ ποῦμε πῶς ὅταν δὲν εἶνε αὐτός, δὲν ἠμπορεῖ νὰ εἶνε οὔτε ὁ κ. Ζαΐμης, οὔτε ὁ κ. Δεληγεώργης, οὔτε ὁ κ. Ράλλης οὔτε κανένας ἄλλος ἀπὸ τοὺς ἐν κυκλοφορίᾳ κ' ἐν κυοφορίᾳ Ἐπιφανεῖς.

* * *

ΕΝΑΣ λοιπὸν χρειάζεται. Καὶ ὁ Ἕνας αὐτὸς θα γίνῃ ἀρχηγὸς τοῦ κομματος, τὸ ὁποῖον ἔχει ὀπαδοὺς — ἐκτὸς τῆς Βουλῆς πάντοτε — ἀλλὰ δὲν ἔχει καὶ Ἀρχηγο.

Ἕνας χρειάζεται, δυνατος, ἀποφασιστικὸς, ριψοκίνδυνος, γιὰ νὰ γίνῃ ἀρχηγὸς τοῦ κομματος αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον ὀνειροπολεῖ κάποιον ψαλλιδισμὸν τῶν Συνταγματικῶν ἐλευθεριῶν τῶν διαφορων Σαμψάκων, κάποιο σφιξιμο τοῦ χαλιναριοῦ τῆς ἀχαλίνωτης Βουλῆς, κάποιαν πολιτικὴν ἀπαλλαγμένην ἀπὸ σανίδες καὶ ἀπὸ λόγους τοῦ κ. Παναγιωτοπούλου, κάποιαν ἀναγέννησιν ὀλιγώτερον Δημοκρατικὴν, ὅπως δυστυχῶς εἶνε σήμερα, καὶ περισσότερο Νομοκρατικήν.

Τὸ κομμα αὐτὸ ὑπάρχει, κύριοι Φαμφαρόνοι τοῦ βήματος καὶ τῶν μπαλκονιῶν, καὶ τὸ κομμα αὐτὸ τὸ δυναμονει κάθε μέρα ἡ Πολιτεία σας καὶ ὁ Ραμπαγαδισμος σας.

Καὶ στὸ κομμ' αὐτὸ ἀνήκει καὶ «Νουμᾶς». Καὶ προσδοκᾷ καὶ αὐτὸς μαζῇ μὲ τοὺς ἄλλους, τοὺς λόγους κ' ἐκλεχτοὺς ὁμόφρονές του, τὴν γέννησι τοῦ Ἀρχηγοῦ του — ἑνὸς Διγενῆ Ἀκρίτα, ἢ ἑνὸς Ἡρακλῆ — καὶ μαζῇ μ' αὐτὴν καὶ τοῦ Ἔθνους τὴν ἀναγέννησι.

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΜΙΑ ΓΕΡΗ ΓΡΟΘΙΑ

Χατζίδακις καὶ Κρουμπάχερ

Πέρτου στὰ «Παναθήναια» ὁ σοφὸς κ. Χατζίδακις ἔγραψε τ' ἀκόλουθα. «Ὁμοίως πάντες ἐπιστάμεθα ὅτι μετὰ τοῦ ὀνόματος Ρωμαιός, Ρωμαίικο κτλ. συνάπτεται σήμερον παρ' ἡμῖν πᾶσα κοινωνικὴ καὶ πολιτικὴ ἀτασθαλία καὶ ἀκοσμία· πρβ. τοῦ Ρωμαιοῦ ἡ γνῶσι ἔρχεται ὕστερα, πέντε Ρωμαιοί, δέκα γνῶμες, ἢ δὲ θὰ φθειάσωμε (sic) τώρα τὸ Ρωμαίικο κττ. Δὲν ἐξετάζω τὴν αἰτίαν τοῦ ἐξευτελισμοῦ τῆς ἄλλοτε περιδόξου καὶ πολυζήλου ὀνομασίας ταύτης, ἀρκεῖ ὅτι ἀπὸ πολλοῦ ὁμολογουμένως ταῦτα σημαίνει. Καὶ ὅμως διὰ ταύτης τῆς οὕτως ἐξευτελισμένας καὶ πᾶσαν πολιτικὴν ἀκοσμίαν σημαινούσης λέξεως τολμῶσι νὰ σημαίνωσι [ὦ τῆς καλλιέπειας] καὶ ρυπαίνωσι τὰ ἱερώτατα ἡμῶν, ἤτοι τὸ ἔθνος, τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν πατρίδα, συμβουλεύοντες ἡμῖν νὰ ὀνομαζώμεθα Ρωμαιοί, οὐχὶ Ἕλληνες. καὶ γράφοντες τὴν ἱστορίαν τῆς Ρωμαιοσύνης. Ὡς φαίνεται διὰ πάντων τούτων ἐπιθυμοῦσι νὰ διδάξωσι [καλλιεπέστατο] καὶ πείσωσιν ἡμᾶς ὅτι περὶ τῆς πατρίδος, τῆς ἱστορίας καὶ ἡμῶν αὐτῶν τοιαύτην ὀφείλομεν νὰ ἔχωμεν ἔννοιαν ὁποίαν ἡ λέξις Ρωμαιός, Ρωμαιοσύνη, Ρωμαίικο ἐκφράζει»

Σ' ἀφτὰ τοῦ ἀπαντᾷ ὁ Κρομπάχερ (*) τ' ἀκόλουθα.

«Δὲν πίστεβα τὰ μάτια μου ὅτα διάβασα ἀφτὰ τὰ λόγια. Μὰ λοιπὸν δὲν ἐννοεῖ ὁ διαβασμένος συγγραφέας πῶς μὲ τὴν ἑρμηνεία του πιὸ βαθιὰ πληγώνει καὶ τοὺς Ἕλληνες τοὺς ἴδιους καὶ τοὺς προγόνους τους παρὰ ὅσοι ἀθῶα μεταχειρίζονται τὴν κληρονομικὴ τοῦ λαοῦ ὀνομασία. Ἂν τ' ὄνομα Ρωμαιὸς κτλ. ἀκόμα καὶ μὲ τοὺς Ἕλληνας ἀπόχτησε τὴν ἄσκημη ἀφτὴ παρασημία, τότε πρέπει νὰ φταῖν τ' ἀληθινὰ ἢ ὑποθετικὰ ἄσημα φυσικὰ τοῦ λαοῦ ποὺ λέγεται μ' ἀφτὸ τ' ὄνομα Ἂν εἶναι ἔτσι, τότε μπορεῖ κανεὶς νὰ προφητέψει πῶς σὲ λιγάκι καὶ τὸ καινούριο ὄνομα Ἕλληνες θὰν τὸ καταστρέψει ὁ ἴδιος ἀπελπισμὸς ποὺ κατάστρεψε καὶ τ' ὄνομα Ρωμαιός. Περιττὸ ὅμως νὰ ξαφνίζεται κανεὶς ἀπὸ τὶς φράσες ποὺ ἀναφέρνει ὁ Χατζίδακις. Εἶνε φράσες τῆς ἀφτοκοροϊδίας ποὺ ἴσως βρίσκεται τὸ ἴδιο σὲ κάθε μορφωμένο λαό. Θυμηθεῖτε ἄξαφνα τί πρόσωπο παίζουν οἱ Γερμανοὶ κι' οἱ Γερμανικὲς φυλὲς (μάλιστα οἱ Σουάβοι κι' οἱ Ἔσσοι) μέσα στὶς παροιμίες. Πρβ Wander, Λεξικὸ τῶν Γερμ. παροιμιῶν Τόμ. Α', 577 καὶ ἑξ. Β', 625, Δ', 404 καὶ ἑξ. Ε', 1127 καὶ ἑξῆς. Μὲ τοὺς Ἕλληνες ἡ ἀγάπη ἀφτὴ τῆς ἀφτοκατηγορίας — ποὺ ἴσως κολάζει κάπως τὴν ἐθνικὴ φαντασία καὶ τὸ σωβινισμὸ, συχνὰ ὑπερβολικὰ— εἶναι παρὰ πολὺ ξαπλωμένη. Ἅμα διαβάσεις ἑλληνικὴ ἐφημερίδα, ἀμέσως βλέπεις πῶς τρέλλα δὲν ὑπάρχει καὶ κακία ποὺ δὲν κατηγοροῦν οἱ Ἕλληνες τὸν ἑαφτό τους καὶ μάλιστα τοὺς πολιτικούς τους ἀρχηγούς».

Τί μάθημα, Θέ μου! Νὰ δοῦμε τώρα τί θ' ἀπαντήσει ὁ κ. καθηγητής. Προσδοκῶμεν ἀπάντησιν νεκρῶν. Ἕνα πρᾶμα ὅμως μπορεῖ κανεὶς ἀπὸ τώρα νὰ παρατηρήσει, δηλαδὴ πῶς γράφοντας ὁ ξένος ἐπιστημονικὰ κι' ἴσια μαντέβει καὶ κρίνει τὰ πράματα πολὺ σωστότερα παρ' ὅτι κρίνει ὁ σοφὸς (ἢ σοφιστὴς) καθηγητής μας ἂν καὶ ξέρει τὴ γλῶσσα καλύτερα. Γιατὶ τὴν παρασημασία ποὺ προμαντέβει ὁ Κρουμπάχερ πῶς μιὰ μέρα μπορεῖ ἴσως κατὰ τὴ θεωρία τοῦ Χατζιδάκεως ν' ἀποχτήσει τ' ὄνομα Ἕλλην τὴν ἔχει κι' ὅλας ἀπὸ τώρα στὴ φράση «Ἑλληνικὴ Πολιτεία» (σὲ λίγο θὰν τὴν ἀποχτήσει καὶ στὴ φράση «Ἑλληνικὴ Καθηγεσία»).

Κ. ΤΕΦΑΡΙΚΙΣ

Υ. Γ. Δὲν εἶνε καλύτερα νὰ μὴν ἀπαντήσει τίποτα ὁ κ. Χατζίδακις; Γιατὶ ἂν καὶ πάλι ἄκριτα βρίσει τὸ ἔθνος μπορεῖ ἴσως νὰ μὴ βοεθεῖ ἄλλος Κρουμπάχερ νὰ μᾶς βγάλει ἀπὸ τὴ λάσπη μὲ τόση ἀρχοντιά. Πιὸ φρόνιμα εἶνε νὰ πεῖ ὅπως ὁ Πιστόλας, πῶς θὰ τσαντάξει οὐρανὸ καὶ γῆ. κι' ἔπειτα.... νὰ χωνέψει τὸ πράσο τοῦ Κρουμπάχερ ἥσυχα.

(*) Das Probleme der Neugriechischen Schriftspvache σ 193. München, 1903.

ΠΕΣ ΜΟΥ ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΤΙ ΕΓΙΝΑΝ;

Ἀγάπη ἐσύ ποὺ σπαρταρᾷς μέσ' 'ς τὴν καρδιά,
Ἂν σοῦδωκαν λευκὴ στολὴ τα πλάσματα τοῦ νοῦ
Σοῦ πῆραν τὴν τρελλὴ χαρά, σοῦ πῆραν τὴ λαλιά,
Ἀγάπη ἐσύ, ποὺ σάγαπῶ δὲν εἶπες κανενοῦ.

Κιὰν σὲ δυό μάτια ζήτησες λιμάνι σιωπηλό
Νᾶχης φωτιὰ κιὰπόσκεπο 'ς τὸν κρύο τὸν βορειᾶ,
Πές μου τὰ μάτια τί ἔγιναν; γιατὶ ἀπὸ πέρα ἀπ' τὸν [γιαλό
Θωρῶ μιὰ μαύρη συννεφιὰ καὶ κύματα βουνά...

ΚΩΣΤΑΣ ΓΟΥΝΑΡΗΣ

τὴν πολιτεία σὰν νομοθέτης καὶ συβουλάτορας καὶ στρατηγός· γι' αὐτὰ ὅλα νὰ ἀποφασίσει ἡ βουλὴ κι' ὁ λαός καὶ ἡ Ἡλιαία σὲ φυλὲς κι' οἱ δῆμοι ξεχωριστὰ κι' ὅλοι μαζῇ νὰ στήσουν χρυσὸν ἀντριάντα τοῦ Τίμωνα δίπλα στὴν Ἀθηνᾶ στὴν Ἀκρόπολη, κρατῶντας ἀστροπελέκι στὸ δεξί του, καὶ νὰ τὸν στεφανώσουν μὲ χρυσὰ στεφάνια καὶ νὰ διαλαλήσουν τὸ στεφάνωμα σήμερις στὰ Διονύσια μὲ καινούργιες τραγωδίες· — γιατὶ πρέπει γι' αὐτὸν σήμερις νὰ γιορτάσουν τὰ Διονύσια — Ἐπρότεινε τὴ γνώμη ὁ Δημέας ὁ ρήτορας, ποῦ εἶνε στενὸς συγγενής του καὶ μαθητής του, γιατὶ καὶ ρήτορας μεγάλος εἶνε ὁ Τίμωνας κι' ὅ τι ἄλλο ἀκόμα θελήσει.» Λοιπὸν αὐτὸ εἶνε τὸ ψήφισμα γιὰ σένα. Κ' ἐγὼ ἤθελα νὰ σοῦ φέρω καὶ τὸ γυιό μου. ποῦ γιὰ τ' ὄνομά σου τὸν ἔχω βγάλει Τίμωνα.

Τίμωνας. Τί λές, ὦ Δημέα. ἀφοῦ οὔτε παντρεμένος δὲν εἶσαι, τοὐλάχιστο ἀπ' ὅσο ξέρουμε κ' ἐμεῖς;

Δημέας. Μὰ θὰ παντρευτῶ, ἂν θέλει ὁ θεός. τοῦ χρόνου καὶ θὰ κάνω παιδί, κ' ἐκεῖνο ποῦ θὰ γεννηθεῖ — γιατὶ θὰ εἶνε ἀρσενικὸ — τὸ λέω ἀπὸ τὰ τώρα Τίμωνα.

Τίμωνας. Δεν ξέρω, ἂν θὰ παντρευτεῖς ποτές, μασκαρᾶ, τρώγοντας τέτοια ξυλιὰ ἀπὸ μένα.

Δημέας. Ὠ-ὄχ! τί εἶν' αὐτό; πασκίζεις, Τίμωνα, νὰ γίνεις τύραννος καὶ χτυπᾶς τοὺς λεύτερους χωρὶς νᾶσαι καλὰ—καλὰ λεύτερος οὔτε πολίτης; μὰ γλήγορα θὰ τιμωρηθεῖς καὶ γιὰ τἄλλα καὶ γιατὶ ἔβαλες φωτιὰ στὴν Ἀκρόπολη.

Τίμωνας. Μὰ δὲν κάηκεν ἡ Ἀκρόπολη, ἀχρεῖε, γι' αὐτὸ φαίνεσαι πῶς συκοφαντεῖς.

Δημέας. Μὰ ἔγινες καὶ πλούσιος, γιατὶ ἄνοιξες κρυφὰ τὸ θησαυροφυλάκιο.

Τίμωνας. Οὔτε τὸ θησαυροφυλάκιον ἀνοίχτηκε· γιὰ τοῦτο εἶνε ἀπίστευτα κι' αὐτά σου.

Δημέας. Θ' ἀνοιχτεῖ ὅμως ἀργότερα· κ' ἐσὺ ἀπὸ τὰ τώρα ἔχεις ὅσα ἦσαν ἐκεῖ μέσα.

Τίμωνας. Λοιπὸν πάρε κι' ἄλλη.

Δημέας. Ὤχ ἡ ράχη μου!

Τίμωνας. Μὴ φωνάζεις, γιατὶ θὰ σοῦ κατεβάσω καὶ τρίτη. Θάμουνα παρὰ πολὺ γελοῖος νὰ σφάξω ξαρμάτωτος δυὸ τάγματα Λακεδαιμόνιους καὶ νὰ μὴν ταλιαρίσω ἕναν συχαμένο παλιανθρωπάκο. Τοῦ κάκου βέβαια θάμουνα καὶ στὰ Ὀλύμπια νικητὴς στὶς γροθιὲς καὶ στὸ πάλεμα. (Ὁ Δημέας φεύγει.) Μὰ τί εἶνε τοῦτο; Δὲν εἶνε αὐτὸς ὁ Θρασυκλῆς ὁ φιλόσοφος; Βέβαια δὲν εἶνε ἄλλος. Νά, μὲ πεταμένο τὸ πηγοῦνι καὶ μὲ σηκωμένα τὰ φρύδια, κορδομένος γιὰ κάτι τις ἔρχεται, κοιτάζοντας σὰν Τιτάνας, μὲ σηκωμένα τὰ μαλλιὰ ποῦχει στὸ κούτελο, ἴδιος μὲ Βορηᾶ ἢ μὲ Τρίτωνα σὰν ἐκείνους, ποῦ ζωγράφησεν ὁ Ζεῦξις. Αὐτὸς μὲ τὰ συμμαζεμένα φερσίματα καὶ μὲ τὴν ἥσυχη περπατησιὰ καὶ τὸ σεμνὸ ντύσιμο, ποῦ διηγιέται ἀπ' τὴ χαραυγὴ χίλια δυὸ γιὰ ἀρετὴ καὶ κατηγορεῖ ὅσους ἀγαποῦν τὴν ἀπόλαψη καὶ παινεύει τὴν ὀλιγάρκεια, ὅταν φτάσει στὸ δεῖπνο λουσμένος κι' ὁ δοῦλος τοῦ δώσει μεγάλο ποτῆρι— καὶ ρουφάει πρὸ πάντων τὸ ξενέροτο—σὰ νἄπιε ὅλο τὸ νερὸ τῆς Λήθης, ἀρχίζει νὰ λέει τὰ πιὸ ἀντίθετα μὲ τὰ πρωϊνὰ ἐκεῖνα λόγια, ἁρπάζοντας πρῶτος σὰ λύκος τὰ φαγιὰ καὶ σπρώχνοντας μὲ τὸν ἄγκωνά του τὸ διπλανό του, γιομάτος σαλτσα τὰ γένια, γιομίζοντας τὴν παραδαρμένη του σὰ σκύλος, σκυμμένος στὸ τραπέζι σὰν νὰ περιμένει, πῶς θὰ βρεῖ μέσα στὴν πιατέλα τὴν ἀρετή, σφουγγίζοντας πρόσεχτικὰ τὰ πιάτα μὲ τὸ δάχτυλο, γιὰ νὰ μὴν ἀφίσει οὔτε μιὰ στάλα σάλτσα. Πάντα παραπονιάρης, κι' ἂν πάρει μονάχα αὐτὸς ὅλη τὴν πήττα ἢ τὸ γουρουνόπουλο, ποῦ εἶνε τὸ πιὸ τρανὸ σημάδι τῆς λιχουδιᾶς καὶ τῆς λαιμαργίας, κρασοπατέρας καὶ μεθύστακας ποῦ φτάνει ὄχι μονάχα ἴσα μὲ τὸ τραγοῦδι καὶ τὸ χορὸ, παρὰ καὶ στὴ βρισιὰ καὶ στὸ θυμό. Κι' ἀκόμα, τότες δὰ κι' ἂν εἶνε, ἀπάνου στὸ πιοτὶ λέει πολλὰ γιὰ φρονιμάδα καὶ σεμνότητα· κι'

ΒΓΗΚΑ ΝΑ ΜΑΘΩ

Βγῆκα νὰ μάθω ἄ μ' ἀγαπᾶς,
Καὶ τὴν ἀιὰ ρωτοῦσα,
Γιατὶ πιὰ κάθε αὐγὴ δὲν πᾶς
Ἐκεῖ ποῦ σ' ἀπαντοῦσα;

Σκύβει καὶ λέει ἡ δόλια
Μὲ δάκρυο, μὲ πληγή,
Πῶς σ' ἄλλα περιβόλια
Γυρίζεις τὴν αὐγή.

Βγῆκα νὰ μάθω ἄ μὲ ξεχνᾶς,
Ρωτῶ τὴν κρυὰ βρυσοῦλα,
Ἂν μὲ θυμᾶσαι ὅταν περνᾶς
Ἀπὸ τοῦ ρεματοῦλα.

Μοῦ κρένει τὸ νεράκι
Μὲ λύπη μὲ θυμό,
Πῶς ἔγινε φαρμάκι
Κ' ἐκεῖνο ἀπ' τὸν καημό.

Α Ε.

ΑΕΡΟΛΙΘΟΙ

Ι

Δὲν τὰ σκυτινίσω τὸν περίεργο τίτλο. Μόνος του θὰ φανερώνεται κατὰ μικρὸν εἰς τὰ ἀποσπάσματα αὐτὰ μιᾶς ζωῆς ποὺ πέφτει ἀπροσδόκητα, ὡσὰν ἀπὸ τὰ ὕψη εἰς τὴν χώραν τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Ρωμιῶν, εἰς τὰ δελτία αὐτὰ μιᾶς ψυχῆς ποὺ παιδεύεται καὶ χαίρει ἡ λαμβάνει πικρὰ πόνον καὶ θέλει, τὰν μεγάλα ἐντομα ποὺ ἀγαπᾶ τὸ φῶς, νὰ ἀνέβῃ μέσα εἰς τὰς ἀστραπὰς τῆς Ἀλήθειας ποὺ ἀποκαλύπτουν συνεφιασμένον οὐρανόν.

Ὑπῆρξεν ἐποχὴ ποὺ ὡμίλουν τὰ ζῶα. Ἡ ἐποχὴ τοῦ Αἰσώπου, ἡ ἀθῳότης καὶ ἀγνότης. Ὁ χρυσοῦς αἰὼν ἦτο ὁ χρυσὸς ὅλα εἶχε κοπῆ εἰς νομίσματα.

Ἔπειτα ἡ ἐποχὴ ποὺ ἐκυκλοφόρησε ὁ χρυσὸς ἐξηφανίσθη, ποὺ τὸ κακὸν διεκρίθη εἰς ἄπειρα κλαδιὰ καὶ τὰ πράγματα εἰς ἄπειρα γένη καὶ κόσμους. Τὸ ζῷα πλέον κατὰ τὴν ἐπιστήμην ἦσαν ὅ,τι καὶ ἡμεῖς. Ἤδη αὐτὰ τὰ ἄψυχα ὡμίλουν: «Εἴμεθα δυνάμεις, στοιχεῖα δι' ὧν τελεῖται ἡ καθόλου οἰκονομία, ἔχομεν νόμους ζωντανοὺς, ὑθειρόμεθα καὶ ἀναγεννώμεθα. Ἤτοι εἴμεθα φίλοι σας, πληροῦμεν τὰς ἀνάγκας σας, εἴμεθα πράγματα ἀναλογικὰ εἰς τὴν σκέψιν σας. Δεχθῆτέ μας . . ἀλλὰ νὰ μᾶς μεταχειρισθῆτε καλὰ διὰ τὸ καλὸν σας». Καὶ παρῆλθεν ὁ αἰὼν οὗτος τῶν σιδηροδρόμων καὶ τῆς λογικῆς, τῆς φυσικῆς καὶ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ, ὁ Ιος αἰών.

Καὶ ἔρχεται ὁ ΙΙος, ὁ αἰὼν τῆς ψυχολογίας. Ἡ λογικὴ διεχώρισε μεγέθη, οὐσίας, τάξεις. Ἡ Ψυχολογία ἔρχεται νὰ σχετίσῃ ὅσα πηγάζουν ἀπὸ τὸ ἕν, ἀδελφώνει τάσεις καὶ δυνάμεις τῆς ψυχῆς, καλεῖ τὴν Ἀγάπην νὰ τῆς γίνῃ πρόθεσις, τὴν Ἰδέαν νὰ τῆς γίνῃ μέθοδος, συμφωνεῖ μὲ τὴν Πρόοδον νὰ ὑψώσῃ τὴν σημαίαν της, σημαίαν ἡνωμένων ἠθικῶν πολιτειῶν.

Ἡ Ἀγάπη ἐπιστολογραφεῖ μίαν κυριακήν. Εἰς τετράγωνα χονδρὰ φύλλα χαράζει:

«Αἱ μικραὶ ψυχαὶ εὑρίσκουν συγκρούσεις εἰς κάθε των βῆμα. Αἱ δυνάμεις καὶ τὰ καθήκοντα εἶναι πολλοὶ κλάδοι τοῦ ἑνὸς δένδρου τῆς ζωῆς Ἡ Ἀλήθεια, ἡ προάγουσα τὴν ζωήν, εἶναι μία. Ὦ ἀγαπητή μου Ἀλήθεια, ἡ εὐφυολογία εἶναι τύπος, ἡ εἰρωνία εἶναι μοχθηρὰ ἀδυναμία οὐσίας, ἡ σάτυρα εἶναι μαστίγι διὰ δούλους, τὸ πεῖσμα εἶναι γυναικεῖον χασομέρι κατὰ τῆς ἀπολαύσεως, ὁ σαρκασμὸς εἶναι ὁ Μεφιστοφελὴς ἤτοι ἡ ἄρνησις τοῦ θετικοῦ, ὁ μυκτηρισμὸς εἶναι μῖσος ἤτοι στοιχεῖον ἀρνητικόν, ἡ ὕβρις εἶναι παραφροσύνη τῆς κεφαλῆς καὶ τῆς καρδίας, ἡ βωμολοχία εἶναι ἡ καταπάτησις τοῦ ναοῦ τοῦ σύμπαντος.

»Ἐγὼ ἡ ἀγάπη εἶμαι πρακτικὴ καὶ ἐργατικὴ κόρη. Μοχθῶ πολὺ εἰς τὴν πόλιν, ἀλλὰ εἶμαι εὐχαριστημένη. Ὦ Ἀλήθεια, Ἄρτεμις τῶν ἀποκέντρων δασῶν, ποὺ ἐπέταξες τὰς προλήψεις σὰν ἐνδύματα σκλαβιᾶς, πόσον τὸ γυμνόν σου κάλλος εἶναι πλαστικῶς ὡραῖον, αὐστηρῶς ἑλκυστικόν! Εἶναι αὐτόχρημα μία Ἀγάπη. Βλέπεις συνδεόμεθα ἀδελφικῶς.

»Ἔλα εἰς τὴν πόλιν νὰ ἑνωθῶμεν διὰ νὰ ἑνώσωμεν τὰς τάσεις καὶ τὰς δυνάμεις, τὰς οὐσίας, τὰς ἀπολαύσεις, νὰ ὑψώσωμεν τὴν σημαίαν τῆς Προόδου, νὰ ἱδρύσωμεν ὡραῖον τὸν ναὸν τῆς Ζωῆς.»

Καὶ ἔτσι ὁ 20ὸς, ὁ αἰὼν τῆς ψυχῆς, ὁ ἠθικὸς καὶ συνενωτικὸς δυνάμεων, συνεπῶς ὁ ποιητικὸς καὶ πρακτικὸς φωνάζει:

«Προσέχετε, δυνηροὶ, μήπως εἰς τὴν μέθοδον κάμνωμεν λάθος καὶ νομίζομεν ὅτι ἡ Ἀγάπη δηλητηριάζει τὴν Ἀλήθειαν, ὅτι τὸ σφυρὶ τοῦ Νίτσε πρέπει νὰ πληγώσῃ ποῦτον τὴν Ἀγάπην καὶ ἔπειτα τὸ Κακόν.

Τί ζητεῖ λοιπὸν ὁ αἰών μας;

Οἱ ἀερολιθοί μου, καίτοι περίεργα κηφίδια, εἶναι παιδιὰ τοῦ αἰῶνος. Λέγουν διὰ τὸν ἑαυτόν τους: «Πρὸ παντὸς πρέπει νὰ εἴμεθα πρακτικοί.» Αὐτὴ εἶναι πρὸς τὸ παρὸν ἡ ἀπάντησίς μας. Δι' αὐτὸ ἂν παρεκτρεπώμεθα εἰς ποιητικὰς ἐξάψεις ἢ μπλεκώμεθα εἰς ἄκακον χιοῦμορ (στοιχεῖον θετικὸν κομμίαν φορὰν, δὲν δηλησμονοῦμεν ὅμως, διὰ νὰ μὴ δυσκολεύωμεν τοὺς ἄλλους, νὰ βάζωμεν, ἔστω καὶ εἰς τὸ τέλος, μίαν ὑπογραφὴν ἀντὶ ἐπιγραφῆς, τῶν φλυαρῶν μας τὴν ἰδέαν.»

Ἡ ψυχολογία τῆς Ἀληθείας

Ἐν Νέᾳ-Πόλει. Σὲ χαιρετῶ
CONSTANS

Ο ΓΥΝΑΙΚΟΚΟΣΜΟΣ

Η ΠΡΩΤΗ ΜΑΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΑ

Εἰς διάστημα τριῶν ἡμερῶν, τρεῖς ὑπηρέτριες ἄλλαξε τὸ σπίτι μας. Τὴν τετάρτη μᾶς ἔφεραν τὴ Μαρούλα. Καλὴ κοπέλλα· συμπαθητική. Τὰ μαλλιά της μόνον δὲν μ' ἄρεσαν. Τἄφτειανε λίγο ἀλλὰ Κλειὼ δὲ Μερὼδ—ὡραῖα μαλλιά, τετράξανθα καὶ τὸ χτένισμα αὐτὸ τῆς πήγαινε—καὶ φοροῦσε καὶ μισοφόρι χρωματιστό.

Ὑπηρέτρια μὲ μαλλιὰ ἀλλὰ Μερὼδ καὶ μὲ μισοφόρι χρωματιστό! Τότε ἡ κυρία πῶς θὰ εἶνε χτενισθῆ, καὶ τί θὰ φορέσῃ;

Ἡ μαμὰ ἐγέλασε, ὅταν τῆς ἀνεκοίνωσα αὐτά, μὲ ὀλίγον τραγικὸν ὕφος.

— Ἔχει ἄλλο χειρότερο ἐλάττωμα, παιδί μου! μοῦ εἶπε.

— Χειρότερο κι' ἀπὸ τὸ μισοφόρι της;

-- Πολύ! Ἔχει . . . .

— Κανέναν ἐξάδελφο;

-- Ἔχει κάνει στὸ Παλάτι τοῦ Διαδόχου! Καὶ καταλαβαίνεις τώρα! . . . Ἀφοῦ ἔχει κάνει σὲ παλάτι, φαντάσου πῶς θἄνε μαθημένη, καὶ φαντάσου πιὰ ἂν θὰ μπορέσῃ νὰ κάνῃ καὶ στὸ σπίτι μας!

* * *

Ἡ μαμὰ ἔχει δίκαιον. Ἡ Μαρούλα θὰ φύγῃ τἄλλο πρωΐ. Μὰ κι' ἂν δὲν φύγῃ, θὰ τὴν διώξουμε Αὐτὴ χωρὶς ἄλλο, συνηθισμένη μέσα στὴν χλιδὴ καὶ στὰ πλούτη, μαθημένη νὰ ὑπηρετῇ Βασιλοπούλα καὶ μεγάλες κυρίες, μέσα στὸ σπίτι μας, ποῦ δὲν εἶνε καλύβα, μὰ δὲν εἶνε καὶ Παλάτι, θὰ στενοχωριέται, Καὶ θὰ μᾶς περιφρονῇ ἀκόμη. Κι' αὐτὸ ἠμπορεῖ νὰ γίνῃ! Φανταισθῆτε, νὰ σᾶς περιφρονῇ ἡ ὑπηρέτρια! Πιθανὸν νἀπαιτήσῃ νὰ τῆς ξεστρώνω καὶ τὸ κρεββάτι. Νὰ τῆς κρατῶ καὶ τὴν ἀλληλογραφία της μὲ τὸν ἐξάδελφό της: Κανένα ξκαπανέα ἢ κανέναν ἀστυφύλακα! . . . Μὴ χειρότερα!

* * *

Τἄλλο πρωὶ κατέβηκα στὴν κουζίνα. Τὴν ἐπλησίασα μὲ κάποια δειλία. Τῆς εἶπα τὴν καλημέρα μὲ σεβασμό. Ἑτοιμάσθηκα νὰ τὴν ἐρωτήσω πῶς τὰ περνοῦσε στὸ Παλάτι, πρὶν ἀνοίξω ἄμοιρο τὸ στόμα μου, νὰ σου καὶ παρουσιάζεται κι' ἡ μαμά. Περίεργο! Κι' ἡ μαμὰ τὴν καλημέρα μὲ σεβασμὸ τῆς τὴν εἶπε. Καὶ τὴν ἴδια ἐρώτησι μαζῆ τὴν κάναμε.

—Πῶς τὰ περνοῦσες. Μαρούλα,—λίγο ἔλειψε νὰ τὴν ποῦμε: Κυρία Μαρί! — στὸ Παλάτι τοῦ Διαδόχου;

-- Καλά!... Καλά!... Ἡ Πριγκηπέσσα εἶνε πολὺ καλή!

— Μπᾶ! Καὶ τὴν ἔβλεπες τὴν Πριγκηπέσσα;

-- Ταχτικώτατα! Πρωὶ κι' ἀπόγευμα. Τὶς ὧρες ποῦ κατεβαίνει στὴν κουζίνα!

- Ἡ Πριγκηπέσσα στὴν κουζίνα! Καϊμένη Μαρούλα, τὰ παραλές!

— Καὶ περνάει μιὰ μέρα ποῦ νὰ μὴ κατεβῇ στὴν κουζίνα; Τί λέτε, καλὲ κυρίες μου! Ὅλα τὰ ξέρει, ὅλα τὰ ξετάζει κι' ὅλ' ἀπὸ τὰ χέρια της περνᾶνε.

αὐτὰ τὰ λέει πιὰ κακῶς ἔχοντας ἀπ' τὸ ἄδολο καὶ τσηβδίζει κωμικά· ἔπειτα κοντὰ σ' αὐτὰ ξερατιό· καὶ στὰ τελευταία σηκόνοντάς τον μερικοὶ τὸν φέρνουν ὄξω ἀπ' τὸ τραπέζι, πιασμένον μὲ τὰ δυό του χέρια ἀπ' τὴν αὐλητρίδα.

Μὰ κι' ὅταν εἶνε ξεμεθυστος σὲ κανέναν δὲ θὰ παραχωροῦσε τὴν πρωτειὰ γιὰ τὴν ψευτιὰ ἢ τὴν ἀναίδεια ἢ τὴ τσιγκουνιά, καὶ μὲ μιὰ λέξη εἶνε κάτι παμπόνηρο κι' ἀπ' ὅλες τὶς μεριὲς μελετημένο καὶ μὲ κάθε τρόπο ξετελιωμένο. Λοιπὸν θὰ μυρολογήσει γιατὶ δὲν εἶνε τίμιος γιὰ πολὺν καιρό. Τί εἶνε αὐτό; Πῶ, πῶ! Πόσον καιρὸν εἴχαμε νὰ σὲ δοῦμε, Θρασυκλῆ!

Θρασυκλῆς. Δὲν ἤρτα, Τίμωνα, σὰν αὐτοὺς τοὺς πολλούς, ποῦ ζηλεύοντας τὰ πλούτια σου, τρέξανε μαζεμένοι μὲ τὴν ἐλπίδα γιὰ τ' ἀσῆμι καὶ τὸ χρυσάφι καὶ τὰ πλουσιοπάροχα τραπέζια καὶ γιὰ νὰ κολακεύουν παρὰ πολὺ ἄνθρωπο σὰν ἐσένα, ἁπλὸ καὶ ποῦ δίνει καὶ στοὺς ἄλλους ἀπ' τὸ εἰναί του. Γιατὶ τὸ ξέρεις πῶς γιὰ μένα ἀρκετὸ φαΐ εἶνε τὸ κριθαρόψωμο, καὶ προσφάϊ ὁ βροβὸς ἢ τὸ κάρδαμο ἤ, ἂν θέλω καμιὰ φορὰ νὰ τὸ ρίξω στὴν πολυτέλεια, λίγο ἀλάτι· καὶ πιοτὸ τὸ ποτάμι τῆς Καλιρρόης· καὶ τοῦτο τὸ παλιοπανωφόρι καλήτηρο ἀπ' ὅποια πορφύρα κι' ἂν πεῖς. Γιατὶ θαρῶ πῶς τὸ χρυσάφι δὲν εἶνε καθόλου ἀκριβώτερο ἀπ' τὰ χαλίκια τῆς ἀκρογιαλιᾶς.

Ἤρτα μονάχα γιὰ χατῆρί του, γιὰ νὰ μὴ σὲ χαλάσει αὐτὸ τὸ πιὸ βλαβερὸ καὶ πιὸ πίβουλο ἀπόχτημα ὁ πλοῦτος, ποῦ πολὲς φορὲς ἔχει γίνει σὲ πολλοὺς αἰτία γι' ἀγιάτρευτες συφορές. Λοιπὸν ἂν μ' ἀκούσεις, στὴ στιγμὴ θὰ τὸν ρίξεις ὅλο στὴ θάλασσα, γιατὶ δὲν εἶνε καθόλου χρειαζούμενος σ' ἄνθρωπο τίμιο καὶ ποῦ μπορεῖ νὰ νοιώθει τὰ πλούτια τῆς φιλοσοφίας. Μὰ μὴν τὸν ρίξεις, καλέ μου, βαθειά, παρὰ σ' ὅσο βάθος θὰ μοῦρχεται ἴσα μὲ τοὺς βουβῶνες ἀφοῦ μπῶ μέσα στὴ θάλασσα, λίγο πιὸ μπροστὰ ἀπ' τὸ μέρος ποῦ σπᾶνε τὰ κύματα, βλέποντάς τον μονάχα ἐγώ.

Κι' ἂ δὲ σ' ἀρέσει αὐτό, ἐσὺ μ' ἄλλον τρόπο καλήτερο βγάλ' τον γλήγορα ὄξω ἀπ' τὸ σπίτι χωρὶς νὰ κρατήσεις οὔτε ὀβολὸ γιὰ τὸν ἑαυτό σου, μοιράζοντάς τον σ' ὅλους ποῦ ἔχουν ἀνάγκη, σ' ἄλλον πέντε δραχμές, σ' ἄλλον μιὰ μνᾶ καὶ σ' ἄλλον μισὸ τάλαντο· κι' ἂν εἶνε κανένας φιλόσοφος τοῦ ἀξίζει αὐτουνοῦ νὰ πάρει διπλὸ ἢ τριπλὸ μερτικό· καὶ σ' ἐμένα—ἂν καὶ δὲ γυρεύω γιὰ τὸν ἑαυτό μου παρὰ γιὰ νὰ τὰ μοιράσω σ' ὅσους ἀπ' τοὺς φίλους ἔχουν ἀνάγκη—θἄνε ἀρκετὸ ἂν θελήσεις νὰ μοῦ γιομίσεις αὐτὸ τὸ σακοῦλι, ποῦ δὲ χωράει σωστοὺς δυὸ μεδίμνους Αἰγινήτικους. Πρέπει ὁ φιλόσοφος νὰ φχαριστιέται στὰ λίγα καὶ μὴ ζητάει πολλά, οὔτε νὰ σκέφτεται παραπάνου ἀπ' τὸ σακοῦλι του.

Τίμωνας. Παραδέχουμαι αὐτὰ ποῦ λές, Θρασυκλῆ· μὰ πρὶν ἀπ' τὸ σακοῦλι, ἂν σ' ἀρέσει, ἔλα νὰ σοῦ γιομίσω τὸ κεφάλι γροθιές, μετρῶντας κι' ἄλλες μὲ τὴν ἀξίνα.

Θρασυκλῆς. Ὦ Δημοκρατία καὶ Νόμοι, μᾶς χτυπάει ὁ ἀναθεματισμένος σὲ πολιτεία λεύτερη.

Τίμωνας. Γιατί θυμόνεις, καλέ μου· τί; μὴν πᾶς καὶ σὲ γέλασα στὸ μέτρημα; νά, θὰ σοῦ προστέσω παραπάνου τέσσερους χοίνικες· (ὁ Θρασυκλῆς φεύγει τρεχάλα). Μὰ τί εἶνε αὐτό; Τρέχουν πρὸς τὰ δῶ πολλοί· ἐκεῖνος ὁ Βλεψίας κι' ὁ Λάχητας κι' ὁ Γνίφωνας καὶ μ' ἕνα λόγο τὸ σύνταγμα αὐτῶν ποῦ θὰ μυρολογήσουν. Λοιπὸν γιατί, ἀνεβαίνοντας σ' αὐτὸν τὸ βράχο, δὲν ξεκουράζω λίγο τὴν ἀξίνα, ποῦ ἔχει ἀποστάσει ἀπὸ πολλὴν ὥραν, κ' ἐγώ, ἀφοῦ μαζέψω ὅσες περσότερες πέτρες μπορέσω, δὲν τοὺς τὶς ρίχνω σὰ χαλάζι ἀπὸ μακριά;

(Ὁ Τίμωνας μαζεύει πέτρες, ἀνεβαίνει στὸ βράχο καὶ τὶς ρίχνει ἀδιάκοπα καταπάνω αὐτῶν ποῦ ἔρχουνται).

Βλεψίας. Μὴ μᾶς χτυπᾶς, Τίμωνα, νά, φεύγουμε.

Τίμωνας. Μὰ δὲ θὰ φύγετ' ἐσεῖς ἀμάτωτοι καὶ χωρὶς πληγές.

(Τοὺς χτυπάει μὲ τὶς πέτρες κι' ὅλοι φεύγουν τρεχάλα).

ΤΕΛΟΣ

Ξέρει καὶ πόσο βούτυρο θὰ πάῃ στὸ φαΐ, καὶ πόσο πιπέρι ἀκόμη!

***

Ἡ Πριγκηπέσσα στὴν κουζίνα; Ἡ κόρη τῶν Χοεντζόλερν; Ἡ μέλλουσα Βασίλισσά μας;

Πέντε μῆνες τὴν ἔχουμε τὴν Μαρούλα. Ἡ μαμὰ τῆς ἀνέβασε καὶ τὸ μισθό της ἕνα τάλληρο τὸ μῆνα ἀπὸ προχθές. Ὄχι μόνο γιατ' εἶνε τίμιο καὶ καλὸ κορίτσι – ὡς τὴν ὥρα ἐξάδελφος δὲν ἐφανερώθηκε ἀκόμη! — ἀλλὰ γιατὶ μὲ τὴν Μαρούλα, ὅπως λέει ἡ μαμά, συνήθισα νὰ κατεβαίνω κι' ἐγὼ στὴν κουζίνα κάθε μέρα.

Ἀφοῦ κατεβαίνῃ κι' ἡ Πριγκηπέσσα!

Ἡ μαμὰ λέει κι' ἕνα ἄλλο ἀκόμη, πολὺ σωστὸ κι' αὐτό. Λέει, πῶς τὸ Παλάτι τοῦ Διαδόχου πρέπει νἀλλάξῃ πολὺ συχνὰ ὑπηρέτριες, οἱ ὁποῖες νὰ πηγαίνουν ὕστερα σ' ἄλλα σπίτια καὶ νὰ χρησιμεύουν ἔτσι ὡς ἱεραπόστολοι τῆς Νοικοκυροσύνης.

Ἔχουν τόσην ἀνάγκην τὰ σπίτια μας νὰ μάθουν ὅτι δὲν ξεπέφτει ἡ νοικοκυρὰ ἂν μαζῇ μὲ τὸ πλύνο, τἀπρεμυτὶ καὶ τὰ λοῦσα, θυμᾶται μιὰ ὥρα τοὐλάχιστον τὴν ἡμέρα πῶς ὑπάρχει κουζίνα, τὴν ὁποίαν οὔτε αὐτὴ ἡ Πριγκηπέσσα μας τὴν λησμονεῖ!

Η ΑΡΟΔΑΦΝΟΥΣΑ

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

ΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑ ΓΙΑΠΩΝΙΚΟ

Κάποτε ἐδιάβασα, ὅτι ὁ Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας τῆς Γιαπωνίας ἀπόρασε νὰ καθιερώσῃ γιὰ τὴ γραφὴ τῆς γιαπωνίας γλώσσας τὸ λατινικὸ ἀλφάβητο.

Δὲν θυμοῦμαι, ἂν αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ἔγινε πρὶν ἢ ὕστερα ἀπ' τὸν πόλεμον ἐκεῖνον ὅπου ἡ Γιαπωνία ἐτσάκισε τὴν Κίνα καὶ νικηφόρος ἔφθασε στὸ Πεκῖνο ὁ στρατός της, καὶ φάνηκε στὸν κόσμο γιὰ πρώτη φορὰ ὡς μεγάλη δύναμη. Ἐπίσης κάπου κοντὰ σ' αὐτὸ τὸ γεγονὸς εἶνε καὶ ἡ ἐποχή, ὅπου οἱ εὐρωπαϊκὲς Δυνάμεις ἀναγνώρισαν τὴ Γιαπωνία ὡς κράτος πολιτισμένο, καὶ ἐκατάργησαν τὰ δικά τους δικαστήρια, ποὺ εἶχαν ὡς τότε, παραδεχόμενες καὶ γιὰ τοὺς δικούς των ὑπηκόους τὴ γιαπώνικη δικαιοσύνη.

Τώρα τί σχέση ἔχουν ὅλ' αὐτὰ μεταξύ των; Αὐτὴ ἡ ἀπόφαση τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ λατινικοῦ ἀλφάβητου μοῦ ἔκαμε καὶ μοῦ κάνει ἀκόμη κατάπληξη ὅταν τὴ φανταστῶ, καὶ βρίσκω πῶς ἔχει πολὺ στενὴ σχέση μὲ τὴ νίκη τῆς Γιαπωνίας ἐναντίον τῆς Κίνας καὶ ἐν γένει μὲ τὴν ξαφνικὴ ἐμφάνιση τῆς χώρας αὐτῆς ἀπάνω στὴ σκηνὴ τοῦ παγκόσμιου θεάτρου. Ἀδιάφορο ἂν χρονολογεῖται καὶ ὕστερ' ἀπ' τὸν πόλεμο. Δὲ λέω βέβαια πῶς εἶταν ἡ ἄμεση αἰτία τῆς νίκης, λέω πῶς εἶνε ἕνα σημεῖο χαρακτηριστικὸ τῆς μεγάλης ψυχῆς ποὺ ἐγκλείει μέσα της ἡ κίτρινη ἐκείνη φυλὴ μὲ τὰ πλαγιαστὰ μάτια, τῆς ὁποίας ψυχῆς γέννημα εἶταν ἡ νίκη.

Ἐκεῖνος ποὺ κρίνει ὅλα τὰ πράγματα ἀπ' τὴ δική του τὴν ἄποψη θὰ βρῇ τὸ κίνημα αὐτὸ τοῦ γιαπώνικου Ὑπουργείου ὄχι δὰ καὶ τόσο ἄξιο θαυμασμοῦ, παρὰ πῶς εἶτανε μιὰ καινοτομία ἐπιβεβλημένη γιὰ ἕνα ἔθνος ποὺ ἔχει διάθεση γιὰ πρόοδο. Φυσικά! Γιὰ φανταστῆτε μιὰ γλῶσσα, ὅπου κάθε λέξη γράφεται μ' ἕνα ἰδιαίτερο σύμβολο, ἀντὶ ν' ἀποτελοῦνται ὅλες ἀπὸ συνδυασμὸ μικροῦ ἀριθμοῦ ψηφίων ποὺ μαθαίνουνται σὲ μισὴ ὥρα! Χρειάζεται ὁλόκληρη ζωὴ γιὰ νὰ μάθετε νὰ διαβάζετε καὶ νὰ γράφετε, καὶ κατανταῖ πιὰ τὸ ὅριο τῆς σοφίας νὰ εἶνε τὸ νὰ ξέρῃ κανεὶς νὰ γράφῃ καὶ νὰ διαβάζῃ. Εἶναι πολὺ φυσικὸ λοιπὸν ἕνας Ὑπουργός, δηλ. ἕνας ἄνθρωπος μορφωμένος, ποὺ ἤξερε βέβαια καὶ εὐρωπαϊκὲς γλῶσσες καὶ εἶχεν ἰδεῖ πόσο γλήγορα τὰ παιδιὰ τῆς Εὐρώπης μαθαίνουν ἀνάγνωση, νὰ αἰσθανθῇ πόσο ἀσυγκρίτως ἀνώτερο εἶνε τὸ εὐρωπαϊκὸ σύστημα ἀπὸ τὸ δικό του, καὶ ἑπομένως νὰ ἀπορ.....

Μιὰ στιγμή, παρακαλῶ! Πῶς τὸ εἴπατε αὐτὸ τὸ τελευταῖο; Ἕως ἐδῶ συμφωνῶ, ὅλα εἴτανε φυσικά. Μόνο ἀπ' αὐτὸ τὸ «νὰ ἀποφασίσῃ» καὶ πέρα δὲ συμφωνῶ. Ὅποιος τὸ βρίσκει κι' αὐτὸ φυσικό, ἐπαναλαμβάνω ὅτι κρίνει τὰ πράγματα ἀπ' τὴ δική του τὴν ἄποψη. Τὸν παρακαλῶ τώρα νὰ προσπαθήσῃ νὰ μεταφερθῇ διανοητικῶς στὴ χώρα τῶν χρυσανθέμων — δύσκολο ταξεῖδι αὐτὸ τὸ διανοητικό, ἂν καὶ δὲν κοστίζει παύλα, διότι χρειάζεται νἀλλάξῃ κανεὶς ἀτομικότητα — νὰ γίνῃ μιὰ στιγμὴ Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας, καὶ νὰ καταμετρήσῃ μὲ μιὰ ματιὰ τὸ παχὺ τεῖχος τῶν προλήψεων ποὺ θὰ ἰδῇ νὰ ὑψόνεται ἐμπρός του, τὸ φοβερὸ φρούριο τῶν παραδόσεων ποὺ θὰ στρατοπεδεύουν μέσα χιλιάδες ἀγριεμένων πατριωτῶν, καὶ νὰ μοῦ πῇ ὕστερα ἂν θἄχῃ τὸ θάρρος νὰ ρίξῃ τὴν κανονιά, καὶ ἂν αὐτὸ τὸ θάρρος δὲν εἶνε ὑπεράνθρωπο. Ἡ καλλίτερα νὰ μπῇ στὴ θέση τοῦ λαοῦ, τοῦ λαοῦ ποὺ δὲν ἔζησε στὴν Εὐρώπη, καὶ νὰ μοῦ πῇ, ἂν αὐτὸς ὁ λαὸς δὲν ἔχει κάποια ἱστορία, ἂν δὲν ἔχει κάποια προγονικὴ κληρονομία μικρὴ ἢ μεγάλη, ἡ ὁποία γι' αὐτὸν — εἴπαμε ὅτι θὰ μποῦμε στὴ θέση του — εἴτε μικρὴ εἴτε μεγάλη, εἶνε ἐπίσης σεβαστή, καὶ ἂν δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα αὐτὸς ὁ λαὸς νὰ σηκωθῇ καὶ νὰ φωνάξῃ «κάτω οἱ Φράγκοι, κάτω οἱ πουλημένοι!», καὶ νὰ πάρῃ τίς σανίδες καὶ νὰ γκρεμοτσακίσῃ ἐκεῖνον τὸν Ὑπουργὸ ποὺ θέλει νὰ φραγκέψῃ τὴ γλῶσσα του, τὴ γλῶσσα ποὺ ἔγραφαν οἱ πατέρες του, τὴ γλῶσσα στὴν ὁποία βέβαια εἶνε γραμμένες καὶ οἱ θρησκευτικές του παράδοσες.

Εἶχα λοιπὸν δίκαιο νὰ λέγω, ὅτι μιὰ τέτοια ἀπόφαση, ἄμα τὴν καλοεξετάσῃ κανεὶς, γεννᾶ τὴν κατάπληξη, γιατὶ προϋποθέτει ἕνα θάρρος καὶ μιὰ θέληση ποὺ δὲ βγαίνουν ἀπὸ μιὰ συνειθισμένη ψυχή. Τί γιγάντιο πήδημα! Βέβαια οἱ ἄνθρωποι ποὺ ξέρουν τὸν τρόπο γιὰ νὰ κάμουν τέτοιο πήδημα, δὲν εἶνε παραξενο πιὰ ἂν κατορθώσουν ὅτι, ὁπότε ἄλλο, καὶ δὲ βρίσκω διόλου μεγαλείτερο κατόρθωμα πῶς εἶνε, τὸ ὅτι ἐγονάτισαν τὴν Κίνα καὶ ὅτι ἐπροχώρησαν μὲ τέτοια καταπληκτικὴ ταχύτητα στὴ δύναμη καὶ στὸν πολιτισμό.

Ἀλλὰ ἐκεῖνοι, βλέπετε, δὲν πάσχουν ἀπο τὴ δική μας τὴν ἀρρώστεια, καὶ ἡ ἀρρώστεια ἡ δική μας εἶνε ἡ φρόνιμης. Διότι, τί ἄλλο εἶνε ἐκεῖνος ὁ Γιάπωνας Ὑπουργὸς, μετρούμενος μὲ τὴν πήχη τὴ δική μας, παρὰ ἕνας τρελλός; Πῶς ἀλλοιῶς θὰ χαρακτηρίσουμε ἐμεῖς ἕναν Ὑπουργὸ δικόνε μας, ὁ ὁποῖος θ' ἀποφάσιζε νὰ εἰσαγάγῃ στὰ Σχολεῖα, ὄχι τὸ λατινικὸ ἀλφάβητο ποὺ δε μᾶς χρειάζεται, ἀλλὰ κάτι πολὺ ὀλιγώτερο ξένο, κάτι τελείως ἑλληνικο, τὴ γλῶσσα μας, τὴ γλῶσσα ποὺ μιλοῦμε; Μήπως ὅλοι οἱ φρόνιμοι δὲ θὰ φωνάξουνε πῶς εἶνε τρελλός; Καὶ πόσοι ἄνθρωποι δὲν εἶναι ποὺ ἄργισαν νὰ καταλαβαίνουν, ὅτι ἡ παιδεία μας ποτὲ δὲ θὰ καρποφορήσῃ, ἐνόσῳ τὰ βιβλία ποὺ διαβάζουν τὰ παιδιά μας εἶνε γραμμένα σὲ κορακίστικη γλῶσσα; Μολαταῦτα πόσο λίγοι τολμοῦν νὰ φωνάξουν; Ὀλίγοι ἄλλοι εἶνε φρόνιμοι. Ναὶ μὲν θέλουν νἀλλάξῃ τὸ σύστημα, ἀλλὰ «ὄχι ἀποτόμως· στάσου νὰ ἰδοῦμε· περίμενε νὰ ὡριμάσῃ τὸ πρᾶγμα· ἡ ἐξέλιξις, φίλε μου, ἡ ἐξέλιξις τῶν πραγμάτων θὰ τὸ φέρῃ». Ἐξέλιξη εἶναι στὴ γλῶσσα μας μιὰ λέξη ποὺ σημαίνει ραχάτι, μοιρολατρία, ρουτίνα. Ἡ ἐξέλιξη εἶνε ὁ δικηγόρος τῆς ἀβουλίας καὶ ἡ δικαιολόγηση τῆς ἀτολμίας. Καὶ ὅμως τὸ πήδημα αὐτὸ ποὺ λέγω, ἂν τὸ ἐξετάσετε καλὰ, δὲν ἔχει σύγκριση μὲ τὸ θεόρατο ἐκεῖνο τῆς Γιαπώνικης κυβέρνησης.

Λοιπὸν λίγη τρέλλα μᾶς χρειάζεται. Ἀπὸ φρόνηση πιὰ ἐχορτάσαμε. Λίγη γιαπώνικη τρέλλα.

Ο ΑΝΗΣΥΧΟΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΟΥΒΕΝΤΕΣ 12

Τ' ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΗΡΙΑ ΤΩΝ ΛΟΓΙΩΝ ΜΑΣ

Je quitte cette premiere raison, et croy qu'il vault mieulx dire que ce mal vienne de leur mauvaise façon de se prendre aux sciences: et qu' à la mode dequoy nous sommes instruictes, il n'est pas merveille, si ny les escholiers, ny les maistres, n'en deviennent pas plus habiles, quoy qu'ils s'y facent plus doctes. De vray, le soing de nos peres ne vie qu'à nous meubler la teste de science, du jugement et de la vertu, peu de nouvelles... (Du pedantisme).

Νομίζω πῶς μ' αὐτὰ τὰ λίγα κομμάτια δίνω μιὰ πιστὴ περίληψη τῆς μελέτης τοῦ κ. Ραμᾶ, ποὺ ἔχει μέσα της ὄχι μόνον ἰδέες, ἐπιχειρήματα, πολεμικὴ τοῦ σχολαστικισμοῦ, μὰ καὶ φράσες ὁλάκερες παρμένες μὲ τὸ ν καὶ μὲ τὸ σ ἀπὸ τὸν Μονταίν. Κ' ἔβαλα αὐτὰ τὰ κομμάτια γιὰ νὰ μὴ βρεθῶ στὴν ἀνάγκη ν' ἀραδιάσω καὶ φράσες παρμένες ἀπ' τὸν «Αἰμίλιο» τοῦ Ι. Ρουσσώ, ἀφοῦ μάλιστα κι' ὁ Αἰμίλιος, καθὼς τὸ εἶπε κι' ὁ δικός μας ὁ Φωτιάδης, εἶνε βγαλμένος ἀπ' τὰ «Δοκίμια» τοῦ Μονταίν. Ἀκόμα ὅσα λέει ὁ κ. Ραμᾶς γιὰ τὴν φυσικὴ περιέργεια τῶν παιδιῶν, γιὰ τὴν ἀναθρεφῆ τῆς θεληματικῆς προσοχῆς κι' ἄλλα σχετικά, τὰ λέει κι' ὁ Φενελὼν στὸ κλασικὸ βιβλίο του: «Ἡ ἐκπαίδευση τῶν κοριτσιῶν»· πρὸ πάντων στὰ πέντε πρῶτα κεφάλαια. Θαρῶ περιττὸ νὰ πάρω κι' ἀπ' αὐτὸ κομμάτια· Ὅσοι ἔχουν ὄρεξη ἂς διαβάσουν τὴν ἑλληνική μελέτη καὶ τὸ Γαλλικὸ βιβλίο γιὰ νὰ τὸ δοῦν. Κάπου λέει ὁ κ. Ραμᾶς γιὰ τὸν Ἄνθρωπο, πῶς εἶδε πρῶτα τὸ πρᾶγμα κ' ὕστερα ἔδωκε γιὰ σύμβολο τὴ λέξη, κι' ἀπ' τὴ σκέψη αὐτὴ προχωρεῖ σὲ διαφόρους συλλογισμούς. Τὴν ἴδια ἰδέα ἐξετάζει μὲ πολλὰ κι' ὁ Ρουσσὼ στὸ Λόγο του: «Ἡ ἀρχὴ κ' ἡ βάση τῆς ἀνισότητας τῶν ἀνθρώπων ἀναμεταξύ τους,» στὸ πρῶτο μέρος ποὺ λέει: «Ἂς θυμηθοῦμε πόσες ἰδέες ἐπήραμε ἀπὸ τὴ μεταχείρηση τοῦ προφορικοῦ λόγου, πόση γυμνασή κ' εὐκολία μᾶς δίνει ἡ Γραμματικὴ στὴν ἐνέργεια τοῦ νοῦ, ἂς φανταστοῦμε τοὺς ἀνιστόρητους κόπους καὶ τὸν πολὺ καιρὸ ποὺ ἔπρεπε νὰ περάσει ὡς ὅτου νὰ ἀνακαλάψουμε τὰς διαλέκτους... καὶ τὰ λοιπά».

Πολλὰ μᾶς λέει ὁ κ. Ραμᾶς γιὰ τὴν «Προσοχή», γιὰ τὸ ἐνεργητικὸν ἐγώ. Σοφὰ εἶνε ὅλα αὐτὰ μὰ καὶ ξένα, τόσο πολὺ μάλιστα, ποὺ μιὰ περίληψη πιστὴ τῶν ὅσων εἶπαν ἀπάνου σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα, ὁ Ρισέ, ὁ Ριμπό, ὁ Ταίν, ὁ Σπένσερ κι' ἄλλοι, μπορεῖ νὰ τὴν βρεῖ κανένας καὶ στὸ βιβλίο τοῦ Ἀββᾶ Κ. Πιᾶ, «La personne Humaine» στὴ σειρὰ τῆς «Βιβλιοθήκης τῶν σύγχρονων φιλόσοφων».

Μὰ θὰ πεῖ κανένας: Γιὰ νὰ γράψει ὁ κ. Ραμᾶς τὴ λιγοσέλιδη αὐτὴ μελέτη του ἐπῆρεν ἀπὸ τόσους συγγραφεῖς κομμάτια διάφορα; Καθὼς φαίνεται ἔτσι εἶνε τὸ πρᾶμα. Κι' ὄχι μόνον αὐτό, παρὰ καὶ πολλὰ λατινικὰ ρητὰ κι' ἄλλα λόγια, ποὺ δείχνουν τὸν συγγραφέα τέλειο Λατινιστή, τὰ βρίσκει κανένας ἴδια κι' ἀπαράλλαχτα καὶ στὸ Μονταίν καὶ στοὺς ἄλλους.

Ἀκόμα καὶ κάποιον Ἕλληνα ἀρχαῖον ποὺ ἀναφέρει ἀπὸ κεῖ τὸν πῆρε. Καὶ νὰ ἡ ἀπόδειξη: «Διότι αὐτὸς ἐννοεῖ καὶ θέλει τοὺς μαθητὰς λογοφίλους κι' ὄχι φιλολόγους, ὅπως ἀπεκάλει ὁ Ζήνων τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ μάθουν τὰ πράγματα. Διότι αὐτὸς ἀρέσκεται καὶ μαθαίνει καὶ τοὺς Ρωμηοὺς ν' ἀρέσκωνται εἰς λόγια εὔηχα καὶ μὲ λίγο νόημα (Ραμᾶς)».

«Zénon disoit qu'il avoit deux sortes de disciples: les uns, qu'il nommoit φιλολόγους curieux d'apprendre des choses, qui estoient ses mignons; les autres λογοφίλους qui n'avoyent soing que du langage. (Montaigne)».

Καὶ ξαναλέω τώρα, ὅτι ἐπίτηδες ἀσχολήθηκα τόσο μὲ τὴ μελέτη τοῦ κ. Ραμᾶ, ποὺ δείχνει μόνο τὴν καλὴ διάθεση τοῦ συγγραφέα της μὰ ὄχι καὶ τὴ δύναμη γιὰ νὰ

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ & ΠΡΑΓΜΑΤΑ

Ο ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΣ

τοῦ πυροβολικοῦ κ. Λεβίδης μᾶς ἀποκάλυψε μ' ἕνα γρίμμα του εὐγλωττότατο στὸ «Ἄστυ» τὸν καθαυτὸ ἔνοχο τοῦ δράματος τῆς Κηφισσᾶς, καὶ μᾶς ἀπόδειξε πῶς τὸν κακότυχο ἀστυνόμο δὲν τὸν ἔσκότωσεν ὁ Λεόντιος, ἀλλ' ὁ κ. Βουδούρης, μὲ τὸν ὀλίγο Ταρταρικὸν ρόλον ποῦ ἔπαιξε κατὰ τὴν αἱματηρὰ σκηνή.

Κ' ἔχει δίκιο ὁ κ. Λεβίδης. Ἂν δὲν ἤτανε μπροστὰ ὁ κ. Βουδούρης, ὁ ὁποῖος μὲ τὴ φωνή του καὶ τὴ ψευτοπαλικαριά του ἐχρησίμευσε ὡς καπεαντόρος Ἱσπανικοῦ ἱπποδρομίου, ἐξερεθίζοντας δύο νέους ποῦ ἐπροικίσθηκαν ἀπὸ τὴν φύσι μ' ὀλίγο θερμότερο ἀπὸ τὸ δικό μας αἷμα, οὔτε ὁ κ. Λεόντιος ὁ τόσο καλὸς κ' εὐγενὴς φίλος μας, θὰ παραφερότανε, οὔτε ὁ Τηλιγάδης, ἕνας ἀπὸ τοὺς λίγους μας ἀξιωματικοὺς ποῦ ἔδειξε ζηλευτὴ παλικαριὰ στὸν πόλεμο, θὰ ἐγύριζε μὲ τὸ σπαθὶ ξεγυμνωμένο γιὰ νὰ τιμωρήσῃ ἕναν ἕως τὰ χθὲς φίλον του, ὁ ὁποῖος—τί νὰ τὴν κρύψουμε τὴν ἀλήθεια;—θὰ τόχῃ μετανοήσῃ σήμερα πικρότατα, ποῦ δὲν κατόρθωσε νὰ σιγκρατήσῃ τὴν γλῶσσα καὶ τὸ πιστόλι του.

Ἦταν ὅμως ὁ κ. Βουδούρης μπροστὰ, ὁ ἐν λόγοις κ' ἐν φαιμφαρονισμοῖς ἱππότης, ὁ ὁποῖος στὴν περίστασι αὐτὴ ἐφέρθηκε κοινοβουλευτικώτατα. Δηλαδὴ, ἀπὸ τὴ μιὰ μεριὰ ἔσπρωξε τὸν φίλον του νὰ περιφρονήσῃ σκαιότατα ἕναν ἀξιωματικόν, κ' ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ ἐξαναγκασε μὲ τὶς ἀγριοφωνάρες του καὶ τοὺς ψευτοταρταρινισμούς του τὸν ἀξιωματικὸν αὐτὸν νὰ ζητήσῃ νὰ ξεπλύνῃ μ' αἷμα τὴν βρισιά.

Κ' ἔγεινε ἡ συμπλοκή. Καὶ ἐπῆλθε τὸ ἅγριο τέλος. Κατὰ τὴν συμπλοκὴ ὁ ρόλος τοῦ κ. Βουδούρη, ἦταν ρόλος θεατοῦ. Μετὰ τὴν συμπλοκὴ, ὁ φωνακλᾶς ἐξαναφάνηκε, κι' ἄρχισε μὲ συνεντεύξεις, μὲ διαψεύσεις καὶ μὲ διαμαρτυρίες νὰ βγάζῃ τὴν εὐθύνη ἀπὸ πάνου του — ἔτσι κάνει καὶ στὴν Βουλὴ— καὶ νὰ τὴν ρίχνῃ στὴν ραχὶ πότε τοῦ ἑνὸς, πότε τοῦ ἄλλου ἀπὸ τοὺς δυὸ ἐξ ἴσου ἀτυχεῖς ἀντιπάλους.

Κρῖμα στὸ νέο ποῦ σκοτώθηκε, καὶ κρῖμα στὸν ἄλλο νέο ποῦ ἀναγκάστηκε νὰ σκοτώσῃ, χωρὶς νὰ εἶν' ἐξ ἐπαγγέλματος φονιᾶς. Καὶ κρῖμ' ἀκόμα γιὰ ὅλους ἐκείνους τοὺς δυστυχισμένους ἀνθρώπους ποῦ χάνουν τὴν ζωή τους ἢ γίνονται φονιάδες γιὰ νὰ δείξουν σ' ἕναν οἱονδήποτε Βουδούρην— δυστυχῶς ὁ κ. Βουδούρης τῆς Κηφισσᾶς δὲν εἶνε καὶ ὁ μόνος—πῶς τὸ λέει ἡ καρδιά τους καὶ πῶς ξέρουν νὰ τιμήσουν παλικαρίσια τὴν παρέα του.

Ἐπειδὴ ὁ κ. Βουδούρης ἔτυχε νὰ εἶνε καὶ Βουλευτής, δὲν ἠμπορεῖ νὰ εἰπῇ κανένας ὅτι κι' ὁ φόνος τῆς Κηφισσᾶς ἔχει ὅλα τὰ δικαιώματα νὰ περάσῃ στὸ παθητικὸ τοῦ Κοινοβουλευτισμοῦ; Γιὰ ἐξετάστε βαθύτερα τὸ πρᾶγμα, καὶ θὰ δῆτε πόσο δίκιο ἔχουμε.

ΑΥΤΟ

ἐζητοῦσαν οἱ ἐρίφηδες. Τὸ εἶπε δὲ κ' ἕνας ἀπὸ τοὺς δικούς τους:

— Νὰ ἐπιβάλῃ ἡ Κυβέρνησις τὸ κράτος τοῦ Νόμου!

Δηλαδὴ νὰ διατάξῃ ἡ Κυβέρνησι τὸν στρατὸ νὰ χτυπήσῃ. Νὰ τὸν βάλῃ νὰ πνίξῃ μὲ τοὺς γκράδες τὸ κίνημα τοῦ Πύργου καὶ τῆς Μπαρμπάσαινας.

Αὐτὸ ἐζητοῦσαν. Σ' αὐτὸ ἀγωνιζόντουσαν νὰ σπρώξουν τὴν Κυβέρνησι. Κ' ἔπειτα νὰ βγοῦν, ὅπως ἐβγῆκαν καὶ στὴν ὑπόθεσι τοῦ Εὐαγγελίου, καὶ νὰ φωνάξουν πῶς ἡ Κυβέρνησι δολοφονεῖ τὸν λαό.

Μωρ' εἴδατ' ἐκεῖ ἐξυπνάδα μιὰ φορά! Μόνον ποῦ δὲν μᾶς εἶπαν πῶς τὸ σχέδιο αὐτὸ τὸ ἐγκρίνει καὶ ὁ κ. Σαμψάκος, ὁ δεύτερος, μετὰ τὸν κ. Δηλιγιάννην, στύλος τοῦ Συντάγματος!

ΕΠΙΦΑΝΕΣΤΑΤΟΣ

Δηλιγιαννικὸς εἶχε τὴν ἀξιοθαύμαστη πραγματικῶς εἰλικρίνεια νὰ φανερώσῃ σὲ μιὰ ἀπὸ τὶς τελευταῖες συνεδριάσες τῆς Βουλῆς, τὸ πατριωτικώτατο πρόγραμμα, τὸ ὁποῖον ἐφαρμόζει τὸ κόμμα τοῦ κ. Δηλιγιαννη, ὅταν βρίσκετ' ἔξω ἀπὸ τὴν Ἀρχή.

— Θ' ἀρχίσουμε τὴν ταχτική μας! ἐφώναξε. Θὰ κωλυσιεργήσουμε! Θὰ φύγουμ' ὅλοι, ἀλλὰ θὰ μείνῃ ἐδῶ μέσα ἕνας ἀντιπολιτευόμενος γιὰ νὰ φέρνῃ κάθε ὥρα καὶ στιγμὴ κι' ἀπὸ μιὰ ἔνστασι ἀπαρτίας!

Καθαρώτερα δὲν ἠμποροῦσε νὰ τὸ πῇ ὁ κ. Ἐπιφανέστατος. Ὁ κ. Δεληγιάννης, ὡς ἀντιπολιτευόμενος, κωλυσιεργεῖ. φέρνει ἐνστάσεις ἀπαρτίας, ἁρπάζει τὶς σανίδες κι' ἅμα δῇ πῶς θὰ παύσει κανένα ἀπ' αὐτὰ, σηκώνει καὶ μιὰ ἐπανάστασι.

Γιὰ τέτοιο πατριωτισμὸ — πέτε μας στὸν Θεό σας!—ποιὸ ἄλλο ἔθνος ἠμπορεῖ νὰ καυχηθῇ;

ΜΟΛΙΣ

ἀνέβηκε ὁ κ. Θεοτόκης στὴν Ἀρχή, ἕνας φίλος μας, ἀπὸ τοὺς λίγους ποῦ γνωρίζουν καλὰ ὅλα τὰ μυστήρια τῆς Ρωμαϊκῆς πολιτικῆς, ἐχρησιμοποίησε:

— Ἂν θέλῃ νὰ κρατηθῇ ὁ κ. Θεοτόκης στὴν Ἀρχή, τὸ πρῶτο ποῦ ἔχει νὰ κάμῃ εἶνε νὰ ἐξορίσῃ τὸν κ. Δ. Δεληγιάννη.

Τα πράγματα δυστυχῶς ἐπεκύρωσαν τὸν χρησμόν του. Δὲν ἐξωρίσθηκε ὁ κ. Δεληγιαννης, κι' ἐκόρωσε τὸ καινὸν στὴν Πελοπόννησο. Ἐσκόρπισε τόσες ὑποσχέσεις δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ, κ' ἔκοψε τόσο χοντρὲς κοῦρες ὁ ἀθεόφοβος για τῆς σταφίδας τὸ μονοπώλιο, ὥστε ἔκανε τοὺς δυστυχισμένους Μωραΐτες νὰ τὸν πιστέψουν ὡς σωτῆρα τους καὶ νὰ πάρουν καὶ τὰ ντουφέκι' ἀκόμα γιὰ νὰ τὸν προστατέψουν κατὰ τῶν ἐχθρῶν του, οἱ ὁποῖοι κι' ὡς προδότες τῆς πατρίδος ἐχαρακτηρίσθηκαν.

ΣΦΑΛΙΑΡΟΣ

ἡρωϊκώτατος κατὰ τοῦ γελοίου ἐθίμου τῆς μονομαχίας, τοῦ παραγελοιοποιηθέντος στὴν χώρα μας καὶ στις ἡμέρες μας, ἦταν ἡ στάσις ἡ φρονιμη καὶ ἡ παληκαρίσια τοῦ ὑπολογαγοῦ τοῦ πυροβολικοῦ κ. Βλάση, ἀπέναντι ἑνὸς καρίου, ὁ ὁποῖος γιὰ ψύλλου πήδημα τὴν ἐπροκάλεσε.

— Δὲν μονομαχῶ, εἶπε. Ἂν εἶμαι παληκάρι, τὸ ἀπέδειξα στὸν πόλεμο, μπροστὰ στοὺς ἀνωτέρους μου. Ἂν φοβοῦμαι τὴν μονομαχία, τό 'δειξα τρεῖς φορὲς ποῦ μονομάχησα. Κι' ἂν μὲ 'ποῦν κ' ὕστερ' ἀπ' ὅλ' αὐτὰ δειλό» δέχομαι τὸν τίτλο κ' ἐξακολουθῶ νὰ κυττάζω τὴν δουλειά μου καὶ τὸ καθῆκον μου.

Ἔτσι μιλοῦν τἀληθινὰ παληκάρια. Οἱ Ταρταρῖνοι, οἱ κωδικοποιήσαντες τὶς περίφημες «ἄνευ ἀποτελέσματος» μονομαχίες, θὰ τὸν 'ποῦν δειλό. Οἱ φρόνιμοι ὅμως ἄνθρωποι θὰ τοῦ σφίξουν τὸ χέρι καὶ θὰ τὸν συγχαροῦν, γιατ εἶχε τὸν ἡρωισμὸ νὰ δώσῃ μιὰ τόσο δυνατὴ σφαλιάρα στὸν Ταρταρινισμὸ, τοῦ ὁποίου μιὰ ἐκδήλωσι εἶνε κ' οἱ Ρω-

---

πολεμήσει τὴν «Νόσον Ἀβουλίαν», γιὰ νὰ πῶ κ' ἐγὼ μαζῆ μὲ τὸν κ. Ραμᾶ καὶ τὸν Πλούταρχο, ὅτι «θα πᾶμε πρὸς τὰ ἐμπρὸς μιμούμενοι ὄχι τὴν γλῶσσα τῶν ἀρχαίων, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τῆς ἀνατροφῆς τῶν Ἑλλήνων, οἱ ὁποῖοι ἐσέβοντο τὴν ἁπλῆ καὶ ἀπέριττο Λογική, ἥτις τοὺς ἐσυνήθιζεν ἐνωρίτατα νὰ ἔχουν ἰδέας σαφεῖς καὶ καθαρὰς καὶ νὰ κρίνουν ὀρθὰ τὰς συνήθεις περιστάσεις τῆς ζωῆς». Κατὰ δυστυχίαν ὅμως οὔτε τὸ ἕνα οὔτε τὸ ἄλλο γίνεται. Τοὺς ἀρχαίους συγγραφεῖς, καθὼς τοὐλάχιστο δείχνουν τὰ πράματα, οἱ περισσότεροι γραμματισμένοι Ἕλληνες τοὺς ἀντικρύζουν μόνον ὅσο πηγαίνουν σκολειό· ὕστερα καταντοῦν γι' αὐτοὺς κάτι ἄγνωστο καὶ σὰν παραμύθι. Δὲν εἶνε λίγη ἀφορμὴ κι' αὐτὸ γιὰ νὰ πάσχουν τὴν ἀρρώστια τῆς Ἀβουλίας οἱ περισσότεροι φιλολόγοι μας. Τὸν καιρὸ ποῦ τὸ μυαλὸ μπορεῖ νὰ νοιώσῃ τὸ ἀρχαῖο πνεῦμα, οἱ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς καταφρονοῦνται ἀπ' τοὺς νέους σοφοὺς καὶ φωστῆρες, ποῦ γι' αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν αἰτία πελαγώνουν πρὸ πάντων στὴ γλῶσσα ποῦ γράφουν. Ἂν ἡ μελέτη τῶν ἀρχαίων ἤτανε ἡ πρώτη φροντίδα τῶν σημερινῶν λογοφίλων κατὰ τὸ Ζήνωνα, βέβαια κ' ἡ φιλολογία μας θὰ ἤτανε πιὸ Ἐθνικὴ καὶ πιὸ ἀληθινή. Καὶ γι' αὐτὸ δὲ μπορῶ νὰ λησμονήσω ἀκόμα τὴ λύπη ποῦ ἔννοιωσα, ὅταν κάποτε εἶδα στὴν «Τέχνη» νὰ γράφει ὁ κ. Παλαμᾶς κάπως ἐπαινετικὰ γιὰ τὸν κ. Ἐπισκοπόπουλο, πῶς «διαβάζει, ὅταν τοῦ παρουσιαστῇ ἀνάγκη, τοὺς μεγάλους κλασικοὺς πάντα σὲ φραγκικὰ μεταφράσματα!» Νὰ γράφει αὐτὰ ὁ κ. Παλαμᾶς, ποῦ κλεῖ τόση ἀρχαία ψυχὴ μέσα του, τόσο ἀρχαῖο πνέμα, κι' ὅ,τι καλήτερο ἔχει γράψει νἆνε ἀκριβῶς μιὰν ἀρχαιόπρεπη τέχνη; Καὶ δὲ βρῆκεν, ὅτι ἡ γλωσσικὴ ἀκαταστασία τοῦ κ. Ἐπισκοποπούλου καὶ τῶν ὁμοίων του ἔχει τὴν ἀρχήν της στὴν ἄγνοια τῶν ἀρχαίων;

Πολὺ ζωντανότερα τὰ βλέπουμε αὐτὰ στὴ σύχρονη ποίησι. Οἱ περσότεροι σύχρονοι ποιητές μας, καλοὶ ἢ κακοί, ἔχουν σὲ μεγάλο βαθμὸ τὴν ἀδυναμίαν αὐτή, νὰ μὴν μποροῦν νὰ βλέπουν καθαρὰ ὅ,τι φαντάζουνται πῶς αἰστάνονται γιὰ νὰ μᾶς τὸ μεταγγίσουν στὸ πνέμα μας μὲ μιὰ δύναμη, ποῦ νὰ μᾶς κάνει νὰ κρατήσουμε βαθειὰ μέσα μας ὅ,τι μᾶς λένε, μὲ τὶς διάφορες ἐκδήλωσες τῆς τέχνης τους εἴτε ρωμαντικὴ εἶνε αὐτή, εἴτε μονάχα μορφική, εἴτε συμβολική, εἴτε ἀπροσδιόριστη.

Δὲν ἔχουμε νὰ κουραστοῦμε πολὺ γιὰ νὰ τὸ ἰδοῦμε αὐτό. Πάρτε ἕνα ὁποιοδήποτε ποίημα ἀπὸ τοὺς νέους ποιητές, ποῦ μποροῦν νὰ πάρουν τὸ ὄνομα αὐτό, καὶ θὰ δεῖτε πόσο πολὺ λίγο τὶς περσότερες φορὲς μᾶς κάνουν νὰ νοιώσουμε κάτι νὰ σπαράζει μέσα μας ἀπὸ τὴ συγκίνηση τῆς ἀληθινῆς τέχνης, τῆς φανερῆς εἰλικρίνειας. Ὅ,τι μᾶς τραγουδοῦν, μᾶς δείχνεται ἀμέσως σὰν κάτι ξένο καὶ λίγο ψεύτικο. Πρὸ πάντων δὲ μποροῦμε νὰ βροῦμε μέσα στὰ διάφορα ποιήματα τοῦ ἴδιου ποιητὴ τὴν προσωπικότητά του, τὸν ἑαυτό του ἀτόφιο, τὴν ἀληθινὴ ψυχή του, τὸ χρῶμά του. Καὶ τοῦτο, γιατὶ ἀπὸ τὴν ἐπίδραση καὶ τὴ μίμηση οἱ περσότεροι ποιητὲς προτιμοῦν τὶς πιὸ πολλὲς φορὲς τὴν καθάρια ἀντιγραφὴ εἴτε στὴν ὑπόθεση, εἴτε στὴν ἐκτέλεση, εἴτε στὶς ἰδέες, εἴτε σὲ στίχους ὁλάκερους. Μποροῦν νὰ μᾶς λένε ὄμορφα πράγματα μ' ὄμορφο ὕφος, μὲ ὄμορφες λέξες, μὲ κάποια δύναμη, μὰ δὲ μποροῦν καὶ νὰ μᾶς συνεπάρουν στὸ δρόμο τῆς φαντασίας τους, στὸν ἐνθουσιασμό τους, στὸ μεθύσι τους, γιατὶ εἶνε ὅλ' αὐτὰ πιὸ πολὺ ψεύτικα παρὰ ἀληθινά.

Κι' αὐτὸ δὲν εἶνε ἄλλο παρὰ ἡ ἀδυναμία τῆς σκέψης, ἡ ἀνικανότητα γιὰ τὴν παρατήρησι, ἡ ἀτουσία ἑνὸς ξεχωριστοῦ ἐγώ, ποῦ στὴν ἐσώτερη ζωή του θὰ πλάσει τοὺς ἀληθινοὺς δικούς του κόσμους καὶ στοχασμούς.

Φέρνω γιὰ πρῶτο παράδειγμα τὸν ποιητὴ Ι. Γρυπάρη, ποῦ ἔχει νὰ δείξει ὡς τὰ τώρα ἕνα ἔργο ἀρκετὰ σημαντικό, μὲ κάποια σφραγῖδα ποιητική, μὲ κάποια ξεχωριστὴ ζωή. Ὁ κ. Γρυπάρης πρωτοφάνηκε στὴν «Φιλολογικὴ Ἑστία» στὰ 1895 μὲ τὰ πολύκροτα σονέτα του «Σκαραβαῖοι καὶ Τερρακόττες», ποῦ, καθὼς βέβαια θὰ θυμοῦνται ὅλοι, τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἔκαναν ἀρκετὸ θόρυβο μὲ τὴν νεότροπη τέχνη τους, ποῦ σήκωσαν συζήτησες σοβαρὲς κι' ἀστεῖες, κ' ἔκαναν τὸν κ. Παλαμᾶ νὰ γράψει μιὰν ἀπὸ τὶς πιὸ ὄμορφες φιλολογικὲς μελέτες του—ἡ «Σαφήνεια καὶ ἡ Ἀσάφεια ἐν τῇ ποιήσει». Τὰ σονέτα ἐκεῖνα φάνηκαν τότες σὲ πολλοὺς σὰν κάτι ἀσυνείθιστο—ὅπως καὶ ἦταν—καὶ σ' ἄλλους γέννησαν μιὰν ἀληθινὴ καλλιτεχνικὴ συγκίνηση.

ΠΡΟΚΛΗΣ Δ. ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ

(ἀκολουθεῖ)

Μαΐκες μονομαχίες, ποῦ τὶς περισσότερες φορὲς μόνον ὑλικὸ γιὰ φάρσες δίνουνε.

ΑΠΟ ΠΡΟΧΘΕΣ

ὁ κ. Θεοτόκης μὲ τὴν παραίτησί του κατέκτησε τὸν τίτλον τοῦ ΤΙΜΙΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ.

Ἔτσι, ὡς Θεοτόκην τὸν Τίμιον, θὰ τὸν ἀναφέρῃ ἡ πολιτικὴ ἱστορία τῶν τελευταίων χρόνων, — ἡ ἱστορία ἡ γεμάτη ἀπὸ τὸν βοῦρκο τῆς ἰδιοτελείας κι' ἀπὸ τῆς Ἀρχομανίας τὸν Πριαπισμο.

Καὶ ὁ τίτλος δὲν εἶνε μικρός. Ἀπέναντι τοῦ ἀρχομανοῦς κρονολήρου, ὁ ὁποῖος δὲν ἐδίστασε κ' εἰς ἀδελφοκτονίαν ἀκόμη νὰ σπρώξῃ τὸν Λαὸν γιὰ νὰ ξαναπάρῃ στὸ τρεμουλιάρικο χέρι του τὰ ξεφτυσμένα γκέμια τῆς Διοικήσεως, ἀνυψώθηκε αὐτὸς μεγαλοκαρδος, τίμιος, εὐγενής, ἱππότης, φιλάνθρωπος καὶ πατριώτης καὶ ξαναπέταξε πάλι στὰ σκουπίδια τὴν Ἀρχή, γιὰ νὰ μὴν αἱματοκυλίσῃ τὴν χώρα, γιὰ νὰ μὴν ἀνυψώσῃ βωμὸν ἀπὸ πτώματα μπροστὰ στὸν Ἀρχιδημοκόπο τῆς Καρκαλοῦς.

Μᾶς χρειάζεται Δυνατὸς γιὰ νὰ μᾶς σώσῃ ἀπὸ τὸν γκρεμὸ ποῦ μοιραίως κατρακυλᾶμε. Τὸ εἴπαμε καὶ τὸ ξαναείπαμε. Ἀφοῦ ὅμως δὲν ὑπάρχει ὁ Δυνατός, ἂς παρηγορούμεθα τουλάχιστο μὲ τὸν Τίμιον, ὁ ὁποῖος θὰ μᾶς ἀφήσῃ νὰ πεθάνουμε ἐν εἰρήνῃ ὡς Ἔθνος κι' ὄχι ἐν ἀλληλοσπαραγμῷ, ὅπως τὸ ὀνειροπολεῖ καὶ τὸ ἐπιδιώκει ὁ γηραιὸς γεννήτωρ τοῦ Ἀναρχισμοῦ.

ΗΤΑΝ

καθολοκληρία περιττὸ νὰ δηλώσῃ ἐπισημότατα ἕνας ἀπὸ τοὺς κορυφαίους τῆς ἀντιπολιτεύσεως, πῶς οἱ περὶ τὸν κ. Δηλιγιάννη δὲν ἔχουν καμμιὰ διάθεσι νὰ ρίξουν τὴν Κυβέρνησι.

Αὐτὸ τὸ ξέρουμε ἀπὸ καιρό. Ἀφοῦ ὁ κ. Ἐθνάρχης ἐκοπίασε νὰ πέσῃ, δὲν εἶχε βέβαια καμμιὰ ὄρεξι νὰ ξαναπεσῃ τόσο γρήγορα στὴν Ἀρχή.

Ἄλλος λόγος, ἂν τὸν ἀνέβαζαν διὰ τῆς βίας, ἂν τὸν μετακόμιζαν στὴν Ἀρχή.

Μήπως μπορεῖ ὡς Πρωθυπουργὸς νὰ κάνῃ ἐπαναστάσεις καὶ νὰ σαλιαρίζῃ γιὰ τὸ καταπάτημα τῶν δικαιωμάτων τοῦ λαοῦ;

ΓΙΑ ΤΗΝ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙ

ΤΟΥ ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ

(Ἡ γνώμη τῶν κ. κ. Πάλλη κ' Ἐφταλιώτη)

Σήμερα ποῦ τελειώνει ἡ μετάφρασι τοῦ «Τίμωνα», ἡ ὁποία σὲ λίγο βγαίνει καὶ σὲ βιβλίο, δημοσιεύουμε καὶ τὴν γνώμη τοῦ κ. Πάλλη καὶ τοῦ κ. Ἐφταλιώτη γι' αὐτήν — μιὰ γνώμη ἡ ὁποία ἔχει ὅλο τὸ κῦρος, ἀφοῦ προέρχεται ἀπ' ἀνθρώπους εἰδικούς, ἠμπορεῖ νὰ εἰπῇ κανεὶς, σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα.

Τὴν γνώμη του ὁ κ. Πάλλης τὴν διατυπώνει καθαρώτατα σ' ἕνα γράμμα του ποῦ ἔστειλε στὸν κ. Βουτιερίδη καὶ τοῦ ὁποίου τὰ τελευταῖα λόγια ἠμποροῦν νὰ χρησιμεύσουν καὶ ὡς ὁδηγὸς γιὰ ὅσους καταγίνονται σὲ μεταφράσεις ἀρχαίων εἴτε ξένων ἔργων:

15/28. 6. 1903

Liverpool.

Φίλε κ. Βουτιερίδη,

Μοῦ ἔκανες μεγάλη τιμὴ — καὶ μοῦ προξένησες μεγάλη χαρὰ — μὲ τὴ μεταφρασή σου καὶ τ' ἀφιέρωμα. Ἡ χαρά μου εἶνε βέβαια καὶ προσωπικὴ, μὰ ἔρχεται πιὸ πολὺ ἀπὸ τὸ θάρρος ποὺ ἔδειξες. Γιατὶ, παιδί μου, ἀφτὴ ἡ ἀρετὴ λείπει περισσότερο ἀπὸ τὸ Ἔθνος μας τώρα ἑκατοντάδες χρόνια, τὸ θάρρος — τὸ ἠθικὸ τὸ θάρρος καὶ τὸ φυσικὸ τὸ θάρρος. Σὲ συγχαίρουμαι λοιπὸν ἐσένα, καὶ συγχαίρουμαι καὶ τὸν ἑαφτό μου ποὺ μὲ τιμᾷ ἕνα παλικάρι.

Ἡ μετάφρασή μᾶς ἄρεσε πολύ. Ὅπως σωστὰ μοῦ ἔλεγε ὁ φίλος Ἐφταλιώτης, κατόρθωσε νὰ διαβάζεται σὰν τὸ πρωτότυπο καὶ ἀφτὸ δείχνει μεγάλη τέχνη. Μὴ νομίσεις ὅμως πὼς ἔφτασες στὸ ξετελιωμένο. Ἀφτὸ δύσκολα κατορθώνεται ἀπὸ πρωτόπειρους, μὰ θὰν τὸ κατορθώσεις τοῦ λόγου σου μ' ἐπιμονὴ καὶ μελέτη. Ἂ μ' ἀφίνεις νὰ σοῦ δώσω μιὰ συβουλὴ, εἶνε ἀφτή· Ὅτα διαβάζεις τὸ πρωτότυπο, σοῦ παρασταίνει ὁ νοῦς σου μιὰ εἰκόνα. Ἀφτὴ τὴν εἰκόνα πρέπει νὰ δώσει τὸ μετάφρασμα. Συχνὰ μιὰ λέξη, μιὰ συλλαβὴ, μιὰ συναρμολογὴ τὴ χαλνᾷ. Θέλει τότε συλλογὴ, σκέψη, δοκιμὴ κατὰ κάθε γραμμὴ, μιὰ ὥρα, ἴσως μιὰ μέρα, ἴσως μιὰ βδομάδα. Κάνε το ἀπόφασι πὼς θὰ κάνεις ἀφτὸν τὸν κόπο. Στὴν ἀρχὴ θὰ εἶναι πολὺ μεγάλος· λίγο λίγο θὰ λιγοστέβει.

Σὲ ἀσπάζουμαι

Ὁ φίλος σου

ΑΛΕΞ. ΠΑΛΛΗΣ

Ὁ κ. Ἀργύρης Ἐφταλιώτης μᾶς γράφει γιὰ τὴν μετάφρασι τοῦ «Τίμωνα»:

«.... Ἀπὸ τὰ πιὸ ἐπιτυχημένα εἶνε ἡ μετάφρασι τοῦ Λουκιανοῦ — ἀπὸ γυμνασμένη καὶ σωστὴ ρωμαΐκη πέννα. Μᾶς διδάσκει αὐτὴ ἡ μετάφρασι κ' ἕνα πολὺ σπουδαῖο, πῶς μποροῦμε νὰ κρατήσουμε τὰρχαῖκὸ ὕφος τοῦ Λουκιανοῦ μ' ὅλες τὶς χάρες του, κι' ὡς τόσο νὰ γράφουμε σωστὰ ρωμαΐκα. Δοκιμάσετέ το αὐτὸ μὲ γαλλικὸ π. χ. κείμενο καὶ νὰ δῆτε τὶ σαλάτα θὰ βγῇ. Καὶ τί ἄλλο σημαίνει αὐτὸ παρὰ πῶς ἡ ἀρχαία κι' ἡ νέα εἶνε μάννα καὶ κόρη καὶ πῶς ἡ κόρη σὰν πάρῃ τὸ ἦθος τῆς μάννας της, δὲ φαίνεται καθόλου ἀφύσικη; Ἄλλο εἶνε νὰ βάζῃ τὰ παλιά της τὰ ροῦχα, καθὼς ἐμεῖς κάμνουμε μὲ τὴν καθαρεύουσα....»

Ο "ΝΟΥΜΑΣ,,

ἀπὸ τὸ προσεχὲς φύλλο δὲν θὰ πωλῆται πιὰ στοὺς δρόμους ἀπὸ τοὺς κ. κ. ἐφημεριδοπώλας, ἀποσυρόμενος καθολοκληρίαν ἀπὸ τὸ δραστηριώτατον Κεντρικὸν Πρακτορεῖον τῶν Ἐφημερίδων, τὸ ὁποῖον εὐδοκιμώτατα διευθύνει ὁ κ. Σπύρος Ταγγίρης, παρασημοφορηθεὶς μάλιστα καὶ ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν διὰ τὴν ἀλτρουϊστικωτάτην δρᾶσίν του ὑπὲρ τοῦ Ἀθηναϊκοῦ Τύπου.

Τὸ φύλλον λοιπὸν θὰ πωλῆται μόνον στὰ Κιόσκια τῶν πλατειῶν Συντάγματος καὶ Ὁμονοίας, Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν καὶ σταθμοῦ Τροχιοδρόμου (Ὀφθαλμιατρεῖον).

Προσεχῶς θὰ ὁρίσουμε κι' ἄλλα κέντρα πωλήσεως.

Στὶς ἐπαρχίες δὲν θὰ ποστέλλεται καθολοκληρίαν. Ὅσοι ἀπὸ τὶς ἐπαρχίες ἐπιθυμοῦν νὰ λαμβάνουν τὸ φύλλον ἠμποροῦν νὰ συνεννοηθοῦν ἀπ' εὐθείας μὲ τὸ γραφεῖον τοῦ «Νουμᾶ», προπληρώνοντες δυὸ δραχμὲς γιὰ κάθε τριμηνίαν.

Τὸ διάβημά μας αὐτὸ πιθανὸν νὰ τὸ ἐξηγήσουμε ἀργότερα, ἂν νομίσουμε ἀπαραίτητη τὴν ἐξήγησι αὐτή. Σήμερα περιοριζόμεθα νὰ δηλώσουμε στοὺς ἀναγνώστες μας ὅτι ὁ «Νουμᾶς» θεωρεῖ ἀρκετὸ τὸν ἑξάμηνο ραγιαδισμὸ, τὸν ὁποῖον ἐβούλεψε στὸ Σουλτανάτο τῶν Ἐφημερίδων, καὶ ἀνακτᾶ, ἐπὶ τῇ συμπληρώσει τῆς πρώτης ἑξαμηνίας, τὴν ἐλευθερίαν του.

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ

Φίλτατε «Νουμᾶ»,

Ὑπὲρ τῶν ἔργων .... καὶ κατὰ τῶν χρεωκοπιῶν ....

Ὁ Δῆμος Ἀθηναίων μετὰ 1—2 τετραετίας ἀσφαλῶς θὰ χρεωκοπήσῃ καὶ κρούομεν τὸν κώδωνα ἐγκαίρως....

Κατ' ἀρχὴν εἴμεθα ὑπὲρ τῶν ἔργων, ἀλλ' ὑπὲρ τῶν σκοπίμων ἔργων καὶ οὕτω νὰ ἐννοούμεθα:

Τί ἐγένετο κατὰ τὴν τελευταίαν τετραετίαν... ἀπέραντος ἐπέκτασις τοῦ σχεδίου τῆς πόλεως... δηλαδὴ νέοι δρόμοι, φωτισμὸς παντοῦ καὶ λοιπά... δὲν θέλομεν νὰ ὑπονοήσωμεν, ὅτι ταῦτα ἐγένοντο πρὸς δημιουργίαν οἰκοπέδων καὶ πρὸς βλάβην τῆς κυρίας πόλεως....

Δηλαδή, τοῦ λοιποῦ ὁ Δῆμος θα φροντίζῃ, θὰ ἐξοδεύῃ καὶ δι' ἀνύπαρκτον πόλιν, καὶ διὰ τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν.

Ἀλλὰ διὰ τὴν κυρίως πόλιν τῶν Ἀθηνῶν τί ἐγένετο; Αὔξησις τοῦ ὕδατος 4—6 ὀκάδας μετὰ δαπάνην ἑκατοντάδων χιλιάδων καὶ τὸ κατάβρεγμα καὶ ὀλίγη καθαριότης.

Ἀλλὰ ποῦ τὰ σχέδια τοῦ Βακκᾶ κλπ., κλπ. διὰ τὴν κυρίως πόλιν; Ποῦ οἱ περιφερικοὶ δρόμοι τῆς Ἀκροπόλεως; Ποῦ οἱ ὑπόνομοι, ὁδοστρωσία καὶ λοιπά;

Φροντίζομεν διὰ 5—10 χιλ. οἰκοπεδοῦχους καὶ χανταμώνομεν 150 χιλ. οἰκονομικῶς, ὑπὸ ἔποψιν ὑγείας, μέλλοντος τῆς πόλεως κλπ.

Ζημιόνομεν τὰ συμφέροντα 150 χιλ. ἀνθρώπων καὶ φροντίζομεν διὰ 5—10.

Ἡ πόλις νὰ διαιρεθῇ α') εἰς τὴν κυρίως πόλιν, β') εἰς τὰ προάστεια καὶ γ') εἰς τὰ οἰκόπεδα.

Πρῶτα διὰ τὰς Ἀθήνας... καὶ ἔπειτα διὰ τὰ οἰκόπεδα....

Καὶ σ' αὐτὴν τὴν πρόβλεψιν ἔπεσεν ὁ κ. Δήμαρχος ἔξω φοβερὰ... καὶ θὰ μᾶς ἐνθυμηθῇ. Μετὰ 1—2 τετραετίας θὰ ἰδῇ τὸ ὅλον ἔργον του, δι' ὃ ἐπαίρεται καὶ τὴν καταστροφὴν ἣν φέρει εἰς τους 150, οἵτινες, ἀναμφιβόλως, ταχέως θὰ τοῦ τὸ πληρώσουν.

Ὁ Δῆμος δὲν θὰ ἐπαρκῇ εἰς τὸ μέλλον νὰ κατασκευάζῃ δρόμους, νὰ συντηρῇ, νὰ ἔχῃ φωτισμὸν καὶ στὰ χωράφια... εἰς ἀραιότατον πληθυσμὸν, τοῦ δίδει δηλ. μελλούσας ὑποχρεώσεις ἄνευ λόγου, πρὸς ὄφελος τῶν οἰκοπεδούχων, πρὸς ζημίαν πάντων τῶν ἄλλων πολιτῶν καὶ χαντάκωμα τῆς πόλεως.

ΑΘΗΝΑΙΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ

ΕΞ ΦΑΛΗΡΟΥ Κ' ΕΚ ΟΙΤΥΛΟΥ

Φίλτατε «Νουμᾶ»,

Ὁ κουλουρτζῆς ἐκεῖνος ποῦ διαλαλεῖ κατω στὶς Τζιτζιφιὲς, στὴν διασταύρωσι τοῦ Τροχιδρομου, τόσον μελῳδικὰ τὰ ἐξ Πειραιῶς κ' ἐξ Φαλήρου κουλούρια του, κ' οἱ στρατιῶτες ἐκεῖνοι ποὺ χουν γραμμένα μὲ μολύβι σ' ἕναν ἀπὸ τοὺς ἐσωτερικοὺς τοίχους τοῦ Πολυτεχνείου τὸ περίφημον «ἐκ Οἰτύλου κ' ἐκ Αἰγίου καταγόμενος» ἀποδεῖχνουν ὁλοφάνερα πόσο γελοίους μᾶς λάνει ὁ δασκαλισμός.

Τὴν πρώτη φωνὴ, τὴν ἐξ Πειραιῶς, θὰ τὴν

ἀκούσετε στὶς Τζιτζιφιές. Τὴν ἐπιγραφὴ θὰ τὴν ἰδῆτε στὸν ἀνατολικὸ τοῖχο τῆς ἐσωτερικῆς αὐλῆς τοῦ Πολυτεχνείου. Καὶ τὰ σχόλια κάμετέ τα μόνοι σας.

Δικός σας
ΕΚΚΕΝΤΡΙΚΟΣ

ΜΙΑ ΕΘΝΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΙΣ

Πρὸς τὴν Διεύθυνσι τοῦ «Νουμᾶ».

Τώρα ποὺ οἱ πατριωτικοὶ ἀγῶνες τοῦ κ. Δηλιγιάννη ἐστεφανώθηκαν μὲ ἐπιτυχίαν, θὰ ἐπρότεινα — ἂν ὑπῆρχεν ἐλπὶς νὰ ἐπιδοκιμασθῇ ἡ προτασίς μου—ὅπως ὁ κ. Ἀναρχικὸς τῆς ὁδοῦ Γ' Σεπτεμβρίου, ἀνακηρυχθῇ ἱστόβιος πρωθυπουργὸς τῆς Ἑλλάδος, διὰ νὰ μὴ εὑρεθῇ πάλιν εἰς τὴν εὐχάριστον θέσιν νὰ σώσῃ, ὡς ἀντιπολιτευόμενος, τὴν Ἑλλάδα διὰ τῆς τελείας ἐξοντώσεως.

Ὁ Θεὸς νὰ τοῦ πληθαίνῃ τὶς ἡμέρες του! Ἀλλὰ πόσον καιρὸ ἀκόμη; Πέντε, δέκα χρόνια; Προτιμότερο γιὰ μᾶς θὰ εἶνε νὰ τὰ ζήσῃ ὡς Πρωθυπουργός, ἔστω κι' ἂν αὐτὸ μᾶς κοστίσῃ δυὸ τρεῖς πολέμους ἀκόμη καὶ μερικὰ ἑκατομμύρια, παρὰ ὡς Ἀντιπολιτευόμενος γιὰ νὰ αἱματοκυλᾷ κάθε λίγο καὶ λιγάκι τὴν χώρα. Τ.ποτε ἄλλο.

ΦΙΔΟΣ ΤΟΥ «ΝΟΥΜΑ»

ΑΠ' ΤΑ ΑΟΓΙΑ Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Κύριε Διευθυντὰ

Ἐμελετήσατε ποτὲ τοὺς λογους, τοὺς ὁποίους ἐκφωνεῖ ὁ κ. Δηλιγιάννης ἀπὸ τὸ βῆμα, ἀπὸ τὸ μπαλκόνι, ἀπὸ τὸν σιδηροδρομο, ἀπὸ τὸν γαϊδαρο καμμιὰ φορα, κι' ἀπὸ ὅποιο μέρος ὑψηλὸ εὑρεθῇ; Ἐπροσέξατε τὴν φρασεολογίαν τῶν λογων του καμμιὰ φορά; Εἴδατε πόσο ψεύτικη καὶ πόσο φκιασιδωμένη εἶνε κάθε λέξις καὶ κάθε συντακτικὴ περίοδος;

Ἐγὼ τὰ ἐπρόσεξα ὅλ' αὐτα κ' ἔφθασα εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἄνθρωπος ποὺ ὁμιλεῖ τόσο ψεύτικα, δὲν μπορεῖ παρὰ καὶ ψεύτικα νὰ πολιτεύεται.

Μήπως ἡ μέχρι τοῦδε πολιτεία του διέψευσε τὴν ψευτιὰ τῶν λογων του;

Ἂν ἔχω πάλιν λάθος, νὰ μὲ συμπαθᾶτε. Παρατήρησιν ἁπλῆν κάμνω, κ' εἰς σὰς ἐναπόκειται νὰ τὴν ἐξακριβώσετε.

Μὲ ὑπολημψιν
ΔΟΓΟΚΡΙΤΗΣ

ΧΑΛΙΚΙΑ

Ο ΠΕΡΙΦΗΜΟΣ πλέον κ. Δ. Δηλιγιάννης μὲ τὰς ἐθνοσωτηρίους προτάσεις του γιὰ τὴ σταφίδα δὲν ἔφερε μονάχα τὸ ἀνακάτωμα τῆς χώρας καὶ τὴ θαλασσοποίησι στὰ πολιτικά μας παρὰ καὶ τὴν πληγὴ τῶν Τράστ.

Ἀφοῦ ἐναυάγησαν καθολοκληρίαν ὅλα τὰ τερτίπια του καὶ ὑπάρχει ἐλπὶς νὰ μᾶς ἀφίσει πιὰ ἥσυχους, ἀπ' τὴν ἄλλη μεριὰ ἀφίνει στοὺς σταφιδικοὺς πληθυσμοὺς μιὰ ἐκνευριστικὴ καὶ ἐπικίνδυνη ἀνησυχία γιὰ τὸ μέλλον τοῦ μοναδικοῦ προϊόντος των, ποὺ καταντάει νὰ γίνει ἕνα διαρκὲς φοβέρισμα τῆς τάξεως καὶ τὸ ὁποῖον μεγαλόνουν οἱ κάθε στιγμὴ ἀναγραφόμενες εἰδήσεις γιὰ τὴν συγκρότησι νέων τράστ.

Ὅλοι οἱ διάφοροι ἐκμεταλλευταὶ τῶν περιστάσεων, ποὺ πέφτουν σὰν κοράκια στὸ θνησιμαῖον, παρουσιάζονται τώρα μὲ προτάσεις καὶ φέρουν μυστικὰς ὁδηγίας ἀπὸ τοὺς δεῖνα ἢ δεῖνα ἀγνώστους ἑκατομμυριούχους γιὰ ν' ἀναλάβουν τὸ μονοπώλιο, κ' ἔτσι κοντὰ στὶς ἄλλες συφορὲς ποὺ μᾶς γέννησεν ἡ ἕως τώρα ἀσυνείδητη ἐκμετάλλευσι τῶν πρώτων προτάσεων, μᾶς ἀφίνει γιὰ ἐνθύμησι ὁ κ. Δ. Δηλιγιάννης καὶ τοὺς διαφόρους τραστοποιούς.

Κι' ὁ κοσμάκης ὁ ἀπελπισμένος, πρὶν ἀκόμα μπορέσει νὰ συνέλθει ἀπὸ τὸ πρῶτο πάθημά του, μ' ὅλη τὴν ἐκνευριστικὴ ἀνησυχία του στηλόνει τ' αὐτί του ν' ἀκούσει τὶς νέες προτάσεις καὶ γίνεται πιὸ νευρικός, καὶ παθαίνει κάτι πιὸ ἐπικίνδυνο, ὡς ποὺ νὰ χάσει καὶ τὴν τελευταία ἐλπίδα του καὶ τότε μονάχα ὁ Θεὸς ξέρει τί μπορεῖ νὰ γίνει.

Γι' αὐτὸ θαροῦμε πῶς τὸ μεγαλήτερο πατριωτικὸ ἔργο στὶς σημερινὲς περιστάσεις θᾶναι ἡ ἀπαγόρευση τῆς ὑποβολῆς προτάσεων ἀπὸ διάφορα τράστ, ἂν αὐτὲς δὲν τὶς κάνει ἑταιρεία γνωστὴ εἰς ὅλον τὸν ἐμπορικὸν κόσμον τῆς ὑφηλίου.

Μόνο μὲ τέτοιο τρόπο μποροῦμε νὰ γλυτώσουμε κι' ἀπ' αὐτὴ τὴν κακὴ πληγὴ τοῦ κ. Δ. Δηλιγιάννη.

ΕΣΧΗΜΑΤΙΣΕ ἢ θὰ σχηματίσῃ ὁ κ. Ράλλης Ὑπουργεῖο Νὰ μᾶς ζήσῃ.

Στὴν εὐχὴ ὅμως αὐτὴ κοντὰ ταιριάζει καὶ μιὰ ἄλλη ἀπαραίτητη:

— Καὶ σ' ἄλλα μὲ ὑγεία!

Διότι μὴ τὸ φαντασθῆτε πῶς τὸ κακὸ ἐσταμάτησε! Κάθε ἄλλο.

Προχθὲς ἐπῆρε τὶς σανίδες ἡ Πρωτεύουσα, καὶ μᾶς ἐφορτωσε στὴν ράχι τὸ Ὑπουργεῖον Δελιγιάννη, χθὲς ἐπῆρε τοὺς γκραδες ὁ Ηύργος καὶ μᾶς ἔφερε τὸν κ. Ράλλη. Αὔριον θὰρπάξῃ τὰ κανόνια τὸ Μενίδι καὶ θὰ μᾶς φέρῃ ἄλλον. Μεθαύριον θ' ἁρματώσῃ τὰ τρεχαντήρια του τὸ Ἀγκίστρι καὶ θὰ μᾶς φέρῃ τέταρτον.

Καὶ θὰ τραβάῃ τὸ πρᾶγμα ἔτσι, ὅσο νὰ κάνουν ὅλα τὰ χωριὰ κι' ὅλα τα νησιὰ τῆς Ἑλλάδας τὸ κέφι τους.

Νὰ μὴ βασκαθῇ γιὰ Βασίλειο!

ΚΙ' ΑΥΤΟ ἀπὸ τἄγραφα ἢ μᾶλλον ἀπὸ τὰ γραφόμενα στὶς Ἀθηναϊκὲς ἐφημερίδες.

Λοιπὸν — ἀκοῦστε καὶ μὴ φρίξετε! — εὑρέθηκε ἀθηναϊκὴ ἐφημερίδα ἡ ὁποία ἐτάνισε Παιᾶνες στὸν κ. Εἰσαγγελέα Κυπαρισσίας, διότι εἶχε τὴν πρόνοιαν νὰ τεθῇ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν διαδηλωτῶν καὶ νὰ φωνάζῃ:

— Μονοπώλιον ἢ θάνατος!

Ὁρίστε καὶ τὰ σπουδαιότερα ἐπιχειρήματα διὰ τῶν ὁποίων προτείνεται καὶ ἡ..... παρασημοφορία τοῦ ἀνδρός.

— «Τί ἠθέλατε νὰ κάμῃ εἰς αὐτὴν τὴν περίστασι ὁ Εἰσαγγελεύς; Νὰ τηλεγραφήσῃ εἰς τὴν Κυβέρνησιν. Στείλατέ μου ἑξακοσίους ἄνδρας νὰ ἐπαναφέρω τὴν τάξιν; Ἔ, ἔστω ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἐδημιουργοῦσε ἑξακοσίους στρατιώτας καὶ τοὺς ἔστελνε. Νὰ κάμουν τί;

Νὰ πυροβολήσουν κατὰ τοῦ πλήθους, νὰ σκοτώσουν ἑκατὸ, νὰ πληγώσουν διακοσίους καὶ νὰ..... ἐπαναφέρουν τὴν τάξιν! Ἀλλοῦ ἐπαναφέρουν ἔτσι τὴν τάξιν ἴσως. Ὄχι ὅμως ἐδῶ, ὅπου ἕνα τέτοιο.... κατόρθωμα θὰ ἔφερνε τὰ αὐτοκίνητα βαγόνια εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ Συντάγματος. Τί ἠθέλατε λοιπὸν νὰ κάμῃ ὁ Εἰσαγγελεύς; Νὰ διατάξῃ τὸ πλῆθος τὸ ἔνοπλον νὰ διαλυθῇ; Φαντασθῆτε ὅμως τὸ γόητρον καὶ τὴν θέσιν ἑνὸς Εἰσαγγελέως τοῦ κράτους ὅταν θὰ τοῦ ἔλεγε τὸ μαινόμενον πλῆθος:

— Ἄιντε νὰ χαθῇ παλληκαρόπαιδο!

Ἀλλὰ ὁ Εἰσαγγελεὺς κ. Μελετόπουλος ἔσωσε τὸ γόητρον τοῦ ἀξιώματός του καὶ τὸ γόητρον τῆς Κυβερνήσεως ὅπως καὶ τοῦ Κράτους ὅλου».

Εἴπαμε παραπάνω πῶς ὁ κ. δημοσιογράφος ὑποδεικνύει μὲ δειλίαν τὴν παρασημοφορίαν τοῦ κ. Εἰσαγγελέως.

Ἡ Κυβέρνησι δὲν ἠξεύρομεν ἂν θὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν της τὴν σύστασιν αὐτήν. Ἐμεῖς ἐν τούτοις προτείνομεν μὲ ὅλο τὸ θάρρος νὰ παρασημοφορηθῇ ὁ πρωτοτυπότατος κ. δημοσιογράφος, ὁ ὁποῖος τόσον θαυμασίαν ἰδέαν ἔχει γιὰ τὴν ἐκπλήρωσι τοῦ καθήκοντος.

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

— κ. Ὀρμάτιν. Μὰ γιὰ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, πόσες φορὲς θὰ λέμε τὰ ἴδια πράγματα: Ἡ «Κοινὴ γνώμη» εἶνε ἕνα εἶδος ἐλευθέρου βήματος, ὅπου ὁ καθένας εἶν' ἐλεύθερος νὰ πῇ τὴν γνώμη του, χωρὶς νὰ εἶνε ὑπαιτίαστος νὰ τὴν παραδεχόμαστε κ' ἐμεῖς. Ὁ κ.Ι. Σ. ἐδημοσίευσε στὸ τελευταῖο φύλλο τὴν γνώμη του γιὰ τὸν κ. Χατζηδάκι. Μήπως εἴπαμε πουθενὰ πῶς τὴν παραδεχτήκαμε; Ἂν τὸ ἐλέγαμε δὲν θὰ ἐδημοσιεύαμε στὸ σημερινὸ φύλλο με τόση προθυμία καὶ ὅσα γράφει κατὰ τοῦ κ. Χατζηδάκι, ὁ πολύτιμος συνεργάτης μας κ. Κ. Τεφρίκης. Σᾶς φτάνει ἡ ἐξήγησι αὐτή;—κ. Τροβαδοῦρον. Τὸ προχθεσινὸ ἤταν ἁπλῶς μιὰ τυπικὴ ἀναγγελία τοῦ βιβλίου τοῦ κ. Σκίπη. Παρακαλέσαμε δὲ τὸν συνεργάτη μας κ. Βουτυρίδη νὰ γράψῃ ἐκτενῆ κρίσι γιὰ τὰ ποιήματα τοῦ κ. Σκίπη καὶ γιὰ τὰρρητα θέματα τοῦ κ. προλογέως του, καὶ τὴν κρίσιν αὐτὴν θὰ τὴν δημοσιεύσουμε εἰς τὸ ἄλλο φύλλο.—κ. Μαργαρίτην Ἀκριβῶς δὲν πρόκειται περὶ μακαρίτου μεταφραστικοῦ, καθὼς γράφετε, στὸν ἀρμένικο κατυμαὶ διήγησι τοῦ ἐδημοσιεύσαμε στὸ 4ο φύλλο τοῦ «Νουμᾶ». Ὁ 18ος στίχος «κ' ἐγὼ θὲ νὰ σοῦ ἀγόραζα πυξίδα τοῦ ζωγράφου» πρέπει νὰ διορθωθῇ, καθὼς μᾶς ἔγραψε ὁ συνεργάτης μας κ. Γιάννης Περγιαλίτης «Θὲ νὰ σ' ἀγόραζα βαφὴ γιὰ τὰ ματόφουδά σου», διότι ἡ λέξι khol, ἡ ὁποία ἔγινε ἀφορμὴ τῆς παρερμηνεύσεως, ἀρμένικα σημαίνει βαφή. Ὁ Γάλλος μεταφραστὴς τῶν Ἀρμένικων παραμυθιῶν ἔφησε τὴν ἴδια λέξι, ἡ ὁποία εἶνε ἄγνωστη καὶ σ' αὐτὸ ἀκόμη τὸ μεγάλο ἐγκυκλοπαιδικὸ λεξικὸ τοῦ Larousse.— κ. Ι. Θ. Μαυτ. Θὰ δημοσιευθῇ. Ἀπὸ τὸν κ. Παπ. δὲν ἐλάβαμε τίποτε. Γιατί δὲν μᾶς τὰ στέλνετε ἀπευθείας; — κ. Ἀκροπολίτην. Θὰ δημοσιευθῇ στὸ ἄλλο φύλλο.

ΔΗΛΩΣΙΣ

Φύλλα περασμένα τοῦ «Νουμᾶ» πωλοῦνται εἰς τὸ Κεντρικὸν Πρακτορεῖον τῶν Ἐφημερίδων καὶ εἰς τὰ κιόσκια τῶν πλατειῶν Συντάγματος Ὁμονοίας, Ἐθνικῆς Τραπέζης, Βουλῆς, Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν τοῦ σταθμοῦ τροχιοδρόμου (Ὀφθαλμιατρεῖον).

Δεκαπενθήμερον ἐπιστημονικὸν καὶ καλλιτεχνικὸν περιοδικὸν

Ἱδρυταὶ: Γ. ΑΞΙΩΤΗΣ καὶ Γ. ΛΑΜΠΕΛΕΤ

Συνδρ. ἐτησία Δρ. 10
» ἑξάμηνος » 6
» τρίμηνος » 4

Διὰ τὸ ἐξωτερικὸν
Συνδρ. ἐτησία ἫΡ. ΧΡ. 10
» ἑξάμηνος » 6

ΚΡΙΤΙΚΗ

Εἰς τὴν «Κριτικὴν» συνεργάζονται οἱ καλλίτεροι λόγιοι κ' ἐπιστήμονες, ἰδικοί μας καὶ ξένοι.

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν:
Διεύθυνσιν «Κριτικῆς» Ἀθῆνας

Ἡ «Κριτικὴ» εἶνε τὸ εὐθηνότερον τῶν μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντων περιοδικῶν